REDACȚIUNEA, Administrațiunea și Tipografia Brașov, piața mare nr. 30.
TELEFON Nr. 226.
Scrisori nefrancate nu se primesc. Manuscripte nu se retrimit.
Inserate se primesc la Administrațiune Brașov și la următoarele BIROURI de ANUNȚURI: In Viena la M. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lessner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf., Anton Oppelik. In Budapesta la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat. Iuliu Leopold (VII Erzsebet-körut).
Prețul inserțiunilor: o serie garmond pe o coloană 10 bani pentru o publicare. Publicări mai dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o serie 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Număr de Duminecă 3.)

GAZETA apare în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. N-rii de Duminecă 4 cor. pe an.
Pentru România și străinătate: Pe un an 40 franci, pe șase luni 20 fr., pe trei luni 10 fr. N-rii de Duminecă 8 fr. pe an.
Se prenumeră la toate oficiile poștale din întru și din afară și la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Brașov: Administrațiunea, Piața mare târgul Inului Nr. 30. etagiu I. Pe un an 20 cor., pe șase luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul acasă: Pe un an 24 cor., pe șase luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. — Un exemplar 10 bani. — Atât abonamentele, cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 14 — Anul LXXI. Brașov, Vineri 18 (31) Ianuarie 1908.

Numărul nostru jubilar.

Am fost anunțat la început, că în decursul lunei curente vom eda un număr festiv separat, prin care vom serba aniversarea de 70 de ani dela înființarea „Gazetei Transilvaniei“.

Am primit în timpul acesta însă manuscrise atât de număroase și mai sunt anunțați mulți, cari doresc să contribue cu ceva la această ediție jubilară a „Gazetei“, încât pentru a satisface tuturor dorințelor, *suntem necesitați să schimbăm planul primitiv de a scoate numărul jubilar în luna lui Ianuarie.*

Ne îndeamnă la aceasta o împrejurare încă și mai remarcabilă.

De fapt „Gazeta Transilvaniei“ a încheiat ciclul al 70-lea, socoti, după ani, la 31 Decemvrie 1907. Strict luat însă, calculând anii deplini, împlinește 70 de ani numai la 12 Martie st. v. a. c., deoarece, după concesiunea dobândită, *numai în ziua de 12 Martie 1838 a apărut primul număr al „Gazetei de Transilvania«.*

Cel mai nimerit și cel mai îndreptățit termin pentru edarea numărului nostru jubilar este deci ziua de 12 Martie st. v. anul curent. De aceea ne-am hotărât a fixa definitiv terminul de *12 Martie v. 1908* pentru apariținnea lui.

Sperăm firm, că cetitorii și amicii foaiei noastre în fața acestor explicări ne vor da dreptate și vor încuviința hotărârea luată.

Vom împărți toate așa, ca să se poată începe cu tipărirea numărului jubilar încă înainte de 12 Martie v., pentru ca în ziua aceasta el să poată fi în mâna tuturor celor ce vor dori să-l aibă.

Manuscrise primim încă până *la finele lunei Ianuarie st. v.*

Incât pentru *abonamentele* la numărul jubilar putem garanta, că vom satisface numai pe acelea, cari ne vor sosi până inclusiv în *15 Februarie st. v.*

Abonamento la numărul jubilar:

In *Austro-Ungaria*, pentru abonații „Gazetei“ 50 bani, pentru alții 1 coroană.

In *România și străinătate*, pentru abonații „Gazetei“ 1 coroană, pentru alții 2 coroane.

Redacțiunea.

Koșuthiștii în delegația ungară.

De câteva zile desbaterile în delegațiuni, cari anul acesta sunt întrunite în Viena, concentrează tot interesul zilei. In ședința de Luni a comisiunei pentru afacerile străine a delegațiunei ungare, ministrul de externe baron Aehrenthal și-a făcut mai întâi expunerea sa asupra situațiunei politice exterioare. A vorbit frumos despre desvoltarea pacinică în raportul diferitelor state, care a fost sprijinită de întâlnirile monarchilor și de conferențele miniștrilor statelor mari europene. A zis că politica monarhiei noastre e cu bunăvoință față cu toate statele din peninsula balcanică, și tinde a mijloci alipirea economică și culturală a acestor state către vechile popoare ale Europei civilizate. Cu România monarhia stă în legături amicale, ca și mai înainte. România își vede de problemele ei dinăuntru, iar în cestiunile din afară merge cu puterile mari în firmă credință, ca aceasta corespunde mai mult intereselor ei. In ce privesce acțiunea de reforme în Balcani, br. Aerenthal zice că Austro-Ungaria și Rusia a mers mână în mână și în anul trecut, nizuind a duce în îndeplinire reformele după programul dela Mürzsteg. Aceste reforme au scopul de-a da scut poporațiunei creștine și de-a o feri de cruzimile mohamedane și de asuprire autorităților turcești.

Se plânge mult ministru de externe în contra războiului de exterminare ce-l duc creștinii ei între ei. Mișcarea bandelor a luat niște proporțiuni foarte mari, ear Turcii nu-și împlinesc datoria lor de-a oferi scutul cuvenit poporațiunei expuse cruzimei bandelor setoase de sânge. Sperează că guvernul turcesc va înceta de a fi nepăsător față cu măcelărirea creștinilor, în care poate până acuma a văzut o promovare a intereselor domnirei turcești.

Cu Italia, zice br. Aehrenthal, o ducem foarte bine, având sprijin cordial al ministrului de externe italian Tittoni. In cestiunea Marocului politica monarhiei e amicabilă Franciei, și cu încredere în acțiunea ei. Vorbește de bunele relațiuni cu America de Nord și cu Japonia, de conferența de pace din Haga, arătând ce s'a stabilit acolo, mai departe de raporturile comerciale politice, zicând că se va nizui în deosebi de a regula raporturile comerciale ale monarhiei cu Bulgaria, România, Muntenegru și Grecia. Trece apoi la legăturile din afară de drum de fier, de interes pentru monarhie, și încheie c'o expunere a desvoltării serviciului conzular.

După esposeul acesta ministrul de externe arată ce măsură a luat în urma rezoluțiunilor aduse de delegațiunea trecută. Spune că se va sili ca cât mai mulți din Ungaria să fie atrași în serviciul ministeriului de externe, precum și în cel diplomatic și conzular, că a dispus ca autoritățile ministeriului său să corespondeze cu autoritățile ungurești în limba maghiară; că a luat măsuri ca în viitor la esamenele prescrise pentru diplomați să se esamineze și din dreptul public maghiar; că a instituit o comisiune, care să se ocupe cu regularea folosirei emblemelor (Adecă să fie în viitor lângă emblema împărătească și cea ungurească).

A urmat desbaterea asupra espunerei baronului Aehrenthal. Raportorul comisiunei, contele Thoroczkay, a ținut un discurs mai lung despre pretinsa atitudine ilealâ a României față cu Ungaria, din care cauză a zis: România nu merită laudele ce i-le aduce ministrul de esterne! Spuse că regele român primește în audiență atât în București cât și în Sinaia, astfel de Români din Ungaria cari aici sunt cunoscuți ca agitatori naționaliști, că miniștrii vin des în Ungaria și aici se întâlnesc cu asftel de agitatori, vorbește de harte și cărți geografice ce ar fi lățite în România și în cari o parte din Ungaria ar fi indicată ca teritoriu românesc. Și alte bălăcarituri de acâstea. Sfârși acuzându-i pe Români ca „iredentiști“ și zicând c'o astfel de politică românească nu mai poate fi tolerată. Deci delegația trebue să atragă atențiunea ministrului de esterne.

A mai vorbit în cestiunea aceasta și delegatul Szivak, zicând că am fi „în stare de răsboiu cu România“ și cerând „intervenirea puternică“ a ministrului nostru de esterne.

Incurajați de promisiunile amintite mai sus, ce le-a făcut br. Aehrenthal în favorul postulatelor maghiare, nesăbuiții kossuthiști au crezut că a sosit momentul să declare război și României, în așteptarea că bar. Aehrenthal, a căruia soție este unguroaică din familia Szechenyi, le va da în glas și va espeda la moment o notă înfuriată la București. S'au înșelat însă amar în mintea sănătoasă și în firea de adevărat diplomat a lui Aerenthal.

Răspunsul baronului Aehrenthal.

Ministrul de externe baronul Aehrenthal răspunzând alaltăeri acestor atacuri, a declarat că nimic nu dovedește cele spuse de mai mulți delegați că guvernul român prin atitudinea lui ar sprijini o mișcare distrugătoare întreprinsă de naționalitățile din Ungaria.

Ministrul declară că România în toate privințele pune mare preț pe bunele raporturi cu monarhia austro-ungară.

Până acum nu s'au prezentat date concrete că România ar fi făcut ceva care să dovedească contrariul. De îndată ce s'ar fi prezentat fapte concrete ele ar fi fost aduse în discuție.

Cu privire la plângerea unor delegați în ce privește atacurile pressei străine în contra Ungariei, baronul Aerenthal declară ca menirea reprezentanților Ungariei nu este de a juca rolul unei reacțiuni automatice în contra atacurilor străine.

*

Atacurile aduse în contra României în comisiunea specială a afacerilor străine din delegațiunea ungară n'au găsit ecou în pressa vieneză. Nici un ziar nu se ocupă de această chestiune.

FOILETONUL »GAZ. TRANS.«

Cântec.

Să nu-mi mai eși în drum zîmbind
Căci nu vom bate — aceeași cale:
Tu te vei duce peste culmi
Iar eu prin umbra de pe vale.

Să nu-mi mai cați în ochi cu dor
Pornit din dragoste nebună,
Și n'aștepta să-i vezi senini,
Că-i noapte 'n suflet și furtună.

Să nu-mi mai spui cuvinte dulci
Când crește liniștea 'nserării,
Ci lasă-mă să 'nvăț de rost
Povestea jalnică — a uitării.

Ecaterina Pitiș.

Din putere proprie.

Heinrich Schliemann, marele archeolog.

(1822—1890).

— Urmare. —

»Când năcazurile sunt mai mari, atunci este mai aproape ajutorul lui Dzeu«. Această frumoasă și veche sentință se împlini acum și la Schliemann. Deja de pe Texel înștiințase el pe binevoitorul său, pe prietinul tatălui său, Wendt din Hamburg, despre nenorocirea sa, și despre planurile sale pentru viitor. Intâmplarea norocoasă aduse cu sine, că Wendt căpătă scrisoarea tocmai când se afla la masă cu mai mulți prietini și cunoscuți. Conmesenii, văzând că prietinul lor își pierdu toată voia după ce a cetit scrisoarea primită, îl făcură băgător de seamă, că asta nu se cuvine. El atunci le împărtăși toată istoria. Mișcați de compătimire să făcu îndată o colectă și se adună suma însemnată de 240 floreni. Darul acesta ajunse la Schliemann tocmai în momentul, când el, silit de împrejurări, își căuta scăpare într'un spital. Lângă bani adause Wendt și o scrisoare de recomandare către conzulul prusian din Amsterdam. Prin mijlocirea binevoitoare a acestuia Schliemann căpătă numai de cât un post în biroul unui neguțător. Mulțumită lui Dumnezeu, acum iară putea fi sănătos, nu mai trebuia să se prefacă, că este bolnav. Spre bucuria lui, durerea de piept, îi mergea tot spre mai bine.

Noua condiție, deocamdată era după placul lui, fiind-că deocamdată nu avea alta de făcut, decât să ducă la postă scrisori și alte lucruri, să încasseze polițe și altele, în sfârșit îi rămânea destul timp ca să se îndeletnicească și cu cultura minții sale.

Ca să-și poată însuși o scrisoare frumoasă, cu care nu se putea lăuda, luă lecții la un caligraf vestit. Pe lângă aceea începu să învețe limbi străine cu un zel și stăruință, vrednice de admirat. El ținea că negustorul, care vrea să-i meargă bine, trebue să știe mai multe limbi. Jumătate din leafa sa de 800 franci o folosi pentru studiile acestea. Cum că cealaltă jumătate de abia-i ajungea pentru trebuințele lui de viață, și că din cauza asta era silit să sufere mai multe lipsuri foarte simțitoare, — dela sine se înțelege. Locuia într'o manzardă (odăiță din podul casei) strâmtă, sărăcăcioasă, în care nici foc nu se putea face, pentru că nu era întocmită cu cele de lipsă. Dar ce-i păsa lui că, peste iarnă, era aproape să înghețe, vara se înădușa de căldură, că sgârcenia se așezase în cuartirul lui ca bucătar statornic și dimineața nu-l omenea cu alta, decât cu o fiertură din făina de săcară, iar la prânz cu o mâncare, care la nici un caz nu era iertat să fie mai scumpă ca 16 finici... ce-i păsa lui? numai dacă prin asta îi rămânea mijloace pentru studiu, pentru luminarea mai departe a minții.

Cu zel de necrezut se puse mai întâi, pe studiarea limbei engleze. In umbletele sale pentru afaceri totdeauna avea în mână o carte... strada, anticamera dela postă, sala de așteptare din casele de negoț, și altele, trebuiau să-i înlocuiască odaia de studiu. Ca să-și poată însuși o rostire corectă din englezește, Dumineca cerceta biserica englezească și rostea încet, după preot, fie-care vorbă. Prin deprinderea neîntreruptă în învățarea pe de rostul, așa își întărite memoria, încât putea recita, fără nici o piedecă, douăzeci de pagini, tipărite des, din ori-ce proză englezească, dacă le cetea numai de trei ori. Ei, așa memorie uriașă, este un dar dumnezeesc, care nu e dată ori-cui, și care nu și-o poate însuși ori-cine.

Cu toate astea, vânjosia lui, stăruința și zelul lui Schliemann erau ceva de admirat. Opuri întregi din englezeste, voluminoase, ca de exemplu »dvanhoe« de Walter Scott, le învăța de rost, ca să se întărească în rostirea străină. Adesea pofta de învățătură îi alunga somnul de pe gene, așa că învăța noaptea întreagă, dacă nu, cel puțin cât era treaz. N'ar crede nime, și totuși este faptă, că după studiu neobosit de o jumătate de an, vorbia englezește, ca în limba mamei sale.

Acum începu să învețe limba franceză, cu acelaș zel, și cu aceeași isbândă. După șase luni era și 'n aceasta desăvârșit. Din șase în șase luni următoare învăță, după aceea holandeza, italiana, spaniola și portugheza, dar nu numai ca să vorbească curgător în ele, ci să cetească și să scrie corect ca în engleză și franceză.

Pe lângă toate încordările lui, într'un an de zile îi dispăru durerea de piept și n'a avut se mai sufere de ea nicidată.

Zicala din Biblie înse, că »nime nu poate sluji la doi domni«, se împlini și la el. Cu învățătura negliga datorințele sale de serviciu. Ba i se mai suise în cap că slujba de »alergător« și servitor de birou

Revista politică.

Proiectul pentru *revizuirea regulamentului camerei* a făcut săptămâna trecută guvernului multă bătae de cap.

Deputaţii eşiţi din partidul kossuthist (disidenţii), pentru că acest partid şi-a pus în cuiu principiile, au făcut adecă la desbaterea proiectelor militare o mică obstrucţie, şi aveau de gând să lungească desbaterea până la 1 Martie. Guvernul era în pericol să ajungă într'o mare încurcătură din cauza obstrucţiei. Se temea că nu se vor putea face la timp asentările. De altă parte în pactul cu Coroana guvernul se obligase că proectele militare vor trece neted prin dietă înca înainte de sesiunea delegaţiunilor. Ministrul Andrassy a intrat deci în tratative cu disidenţii, şi aceştia s'au învoit să renunţe la obstrucţie, cu condiţia ca proiectul despre revizuirea regulamentului interior al dietei să fie din nou pertractat înaintea unei comisii, în care să fie reprezentate toate partidele şi fracţiunele de partide. A doua condiţie a fost ca imediat să se pertracteze în dietă: proiectul despre comasare, proiectul despre organizaţia judecătoriilor şi procurorilor şi proiectul despre ştergerea dării de cap.

Cu toate că s'a încheiat acest pact, totuşi dieta a primit Vineri propunerea deputatului Nagy Emil, ca revizuirea regulamentului să se facă conform dorinţei guvernului, dar să fie valabilă numai pentru dieta actuală şi numai pentru afacerile interioare ale Ungariei.

*

Sfârşindu-se desbaterea proiectului de recruţi în dieta ungară, s'a început Sâmbătă desbaterea proiectului de lege privitor la *regularea proprietăţilor din Ardeal*, care conţine mai ales dispoziţiuni referitoare la *comasarea şi parcelarea* proprietăţilor. In cursul desbaterei a luat cuvântul şi deputatul Dr. Aurel *Vlad*, arătând că proectul nu e bun, căci prin el sunt apărate numai interesele proprietarilor mari, iar proprietarii mici vor fi expropriaţi. Arată că la comasări se întâmpla cele mai mari nedreptăţi, aşa că poporul se îndârjeşte şi rezistă cu putere contra comasării. Căci oamenii săraci simt cum prin comasare sunt scurtaţi în averile lor. Astfel nu e mirare, că se întâmplă revolte şi vărsări de sânge cu ocaziunea comasărilor. Respinge proectul şi cere altul mai bun.

Desbaterea acestui proect s'a întrerupt deocamdată, deoarece dieta n'a ţinut şedinţe în săptămâna aceasta, fiind întrunite la Viena delegaţiunile ungare şi austriace.

*

Un corespondent al ziarului „Az Ujság“ a fost de curând în vizită la bătrânul luptător pentru libertatea popoarelor, *Björnstierne Björnson*, care locueşte la Roma în strada Corso Umberto I. Nr. 400. In decursul conversaţie Björnson a spus între altele:

„Cu rolul prietinilor păcii nici-odată n'am simpatizat, dar acum mi greaţă cu totul de ei. Ei vorbesc în continuu despre pace, dar această pace — numai în lună ar fi bună. Nici nu e pace în alt loc. Acasă ei continuă o luptă neîmpăcată înpotriva naţionalităţilor, dar pentru aceea — ţin discursuri despre pace. Nu numai Polonii, Pruşii, dar şi... Maghiarii. Mai ales rolul de iezuit al lui „Appuny“ m'a revoltat“... „Ungaria să fie independentă, dar să dea pace naţionalităţilor! Limba să fie liberă! *Fiecare să vorbească şi înveţe în limba în care voeşte!* Ear dacă fac noui şcoale, să facă atâtea şcoale maghiare, câte vreau, *dar să lase şi naţionalităţilor dreptul, ca şi ele să-şi poată ridica şcoale cu limba de propunere pe care tocmai o vreau ele...* Intre Maghiari sunt oameni vrednici, buni şi cu inimă... Nici nu pe ei îi învinovăţesc, ci numai pe guvern. Pe conducători şi mai ales — pe Apponyi. Ştiu că în luptele mele am dat de un vulcan, care erumpe mai curând sau mai târziu! Dar nu-i nici un năcaz, dacă erupe. Erumpă! Fie luptă!... Şi va fi şi luptă, pentrucă jocul lui Apponyi e un joc primejdios... Lupta care se pregăteşte, va fi o luptă serioasă. Nu lupta scrierilor şi articolilor de ziar, ci războiu serios, unde va curge şi sânge... Şi nu totdeauna sângele naţionalităţilor!“ Björnson a mai spus, că şi pe Jidovii din Ungaria îi condamnă, pentru-că în luptele naţionale au dat mâna de ajutor aşa numiţilor apostoli ai păcii.

Din clubul dietal naţionalist.

Organizaţie de partid.

Faimele ce se lăţiseră în timpul din urmă despre neînţelegeri, cari s'ar fi ivit în clubul naţionalist dietal, precum şi despre înclinările membrilor acestui club de-a voi să pacteze cu guvernul, nu s'au adeverit, deşi nu au fost într'un mod destul de categoric şi neîndoios desminţite. Deputaţii români naţionalişti au dat dovadă că ne cum să umble a slăbi, voesc din contră să întărească legăturile dintre ei şi cu partidul printr'o organizare a acestui din urmă, pe baza hotărârei luate de clubul naţionalist de-a se înfiinţa *o secţie română în clubul dietal al naţionalităţilor*.

In scopul acesta deputaţii naţionalişti dimpreună cu mai mulţi fruntaşi români din diferite ţinuturi, au avut o consfătuire în 19 şi 20 Ianuarie st. n. la Budapesta, în care au stabilit regulamentul şi planul de organizare al partidului. Cu aceasta ocaziune clubul a instituit ca centru de organizare a partidului un birou central în Arad.

Primim acum dela acest presidiu al biroului central instituit pentru *organizarea „partidului român din clubul dietal al naţionalităţilor“* următorul comunicat:

Partidul naţional român, în şedinţele ţinute la 19 şi 20 Ianuarie 1908 st. n. a luat în desbatere şi a stabilit definitiv regulamentul şi întreg planul de organizare al partidului, şi totodată pe aceasta bază a decretat înfiinţarea secţiei române a partidului naţional român din clubul dietal al naţionalităţilor.

Decretată fiind astfel secţia română şi organizarea partidului pe aceste baze nouă legale, secţia română s'a constituit astfel: President: George *Pop de Băseşti*, Vice-presidenţi: Dr. Teodor *Mihali*, Coriolan *Brediceanu* şi Dr. Nicolau *Oncu*. Secretar general: Vasilie *Lucaciu*. Secretari: Dr. Alexandru *Vaida-Voevod* şi Dr. Ioan *Suciu*. Cassar: Vasilie *Goldiş* şi Controlor: Dr. Stefan C. *Pop*.

Totodată, partidul cu vot unanim a decretat oraşul Arad, ca centru de organizare a partidului naţional român, şi spre acest scop sub prezidiul deputatului Dr. Nicolau *Oncu* a instituit biroul central cu reşedinţa în Arad, constituit din următorii deputaţi naţionali: Dr. Nicolau *Oncu*, vice-president, Dr. Ioan *Suciu* secretar, Vasile *Goldiş* cassar şi Dr. Stefan C. *Pop*, controlor al partidului.

Acest birou central al secţiei române din clubul parlamentar al naţionalităţilor, este esclusiv autorizat şi însărcinat cu conducerea tuturor afacerilor ce priveşte partidul şi organizaţia sa, şi pe acest temeiu a şi început deja lucrările de lipsă spre pornirea organizării, şi îndată ce aceste vor fi terminate, în timpul cel mai scurt posibil, biroul central numai decât va face toţi paşii de lipsă pentru imediata organizare a partidului, în toate comitatele şi cercurile electorale locuite de români.

Şi până atuncia, toată corespondenţa ce priveşte partidul şi organizarea sa, să se trimită la adresa deputatului Dr. Ioan *Suciu* în Arad, iar afacerile de cassă a partidului la adresa deputatului Vasilie *Goldiş* tot în Arad.

Desbaterea proiectelor de recruţi.

In şedinţa de Sâmbătă a dietei s'a primit în a treia cetire proiectul de recruţi, fără ca să se ia în considerare propunerea d-lui Brediceanu, care ceruse ca guvernul să ia imediat dispoziţii pentru *introducerea serviciului de doi ani*. Pentru propunerea d-lui Brediciano au votat numai naţionaliştii, disidenţii şi democraţii.

Din vorbirile rostite de deputaţii naţionalişti în decursul desbaterii acestor proiecte, dăm astăzi o parte din discursul deputatului *Suciu*, care a făcut o amănunţită critică stărilor ce dăinuesc astăzi în armata comună, cerând, ca şi d-l Brediceanu, întroducerea serviciului militar de doi ani.

Iată ce a zis între altele dep. *Suciu*:

On. Cameră! Nu s'au realizat încă aşa numitele postulate naţionale; dar se laudă mulţi deja cu realizarea unor »izbânde naţionale« în chestia limbei regimentelor, drept precursori ai »postulatelor naţionale«. De fapt, şi e foarte regretabilă această împrejurare, astăzi abia sunt în ţară trei regimente în cari recruţii români să fie instruiţi în limba lor maternă. In privinţa aceasta nu s'a ţinut samă de adevăratele proporţii de drepturile majorităţii, ci s'a procedat tocmai dea'ndoaselea. Urmarea acestei direcţii greşite, este că instrucţia recruţilor devine la noi din ce în ce mai grea. Se sparge şi de altfel unitatea, care i-s'a reservat în special armatei comune.

Binevoiţi a lua la cunoştinţă, că pe când în Austria recruţii sunt instruiţi în limba lor maternă, polonul în cea polonă, boemul boemeşte, neamţul nemţeşte, slavacul slovăceşte, italianul italieneşte şi deci în mod firesc sunt bine instruiţi şi mai îngrabă, pe atunci la noi ei trebue să înveţe o limbă străină şi numai după-ce posed aceasta, pot primi adevărata instrucţie.

Prima urmare a acestui fapt este, că soldaţii austriaci sunt cu mult mai capabili ca la noi şi aceasta şi din motivul, că Austria faţă de noi este cu mult superioară culturaliceşte.

La noi — durere — mai ales în ţinuturile ocupate de naţionalităţi analfabeţii sunt în număr mare. De aceea gradul de cultură al regimentelor austriace este cu mult mai mare decât acela al regimentelor noastre şi deci forţa lor de luptă încă este superioară...

Considerând toate acestea este o persecuţie pentru noi naţiunile nemaghiare faptul, că în timpul din urmă s'a şters din programul şcoalelor de cadeţi limbile naţionalităţilor, cel puţin ştiu, că limba română nu se mai propune în şcoalele comune de cadeţi.

Prin aceasta viitorilor oficeri li-se îngreunează atribuţia şi datorinţa ce o au de a învăţa pe recruţi în limba lor maternă.

Şi până acum a fost o greutate că la regimentele compuse din feciori de-ai

---

nu se chiar potriveşte cu demnitatea unui om, care ştie vorbi şi scrie şapte limbi. De altă parte patronii lui îşi ziceau, că pe un om, care nu-i în stare să îndeplinească un post aşa de jos, nu-l pot înainta într'un post mai înalt. Fiind că ei nici odată nu-şi luaseră osteneală, să-l pipăe mai de aproape, că unde-l doare, aveau şi dreptate. Alţii ştiură mai bine să judece, de ce este capabil tinărul nostru. Cei dintâiu erau prietinii lui din Hamburg, cari îi cunoscură talentul şi-i preţuiau dexterităţile. Prin mijlocirea acestora căpătă Schliemann, în Martie 1844, postul de corespondent şi contabil în vestita casă a d-lor B. H. Schröder et Comp. din Amsterdam, cu leafă de 1200 franci, care leafă, după ce stăpânii văzură hărnicia lui, şi după ce se convinseră, cât de bine se folosesc cu el, i-se ridică cu 800 franci.

Cât de recunoscător s'a arătat Schliemann pentru dărnicia asta! El recunoscu îndată, că în afacerea Schröder, lipseşte un funcţionar, care să ştie limba rusească. »Vreau şi trebue să învăţ ruseşte« îşi zise el şi cu voinţa lui de fier şi energia-i cunoscută se şi puse pe învăţate. Dar pe lângă toată truda lui, nu găsi alte cărţi decât o gramatică rusească, veche, un lexicon şi o traducere rusească, rea, de »Telemach«. In întreg Amsterdam-ul nu era nime care să dea instrucţie din ruseşte, decât poate conzulul rusesc, care desigur n'ar fi avut poftă de aşa ceva. »Trebue să meargă şi fără dascăl«, gândia Schliemann. Şi într'adevăr că merse, deşi cu multă greutate. Cu ajutorul gramaticei şi a lexiconului învăţă aşa de bine să înţeleagă limba rusească, încât putu scrie compoziţii scurte, pe care apoi le învăţa de-arostul. După aceea învăţă de-arostul întreg »Telemach«-ul, şi l declama, ceea-ce ţinea el că e folositor, unui ovreu bătrân, căruia îi plătea ca să-l asculte deşi nu înţelegea o boabă ruseşte. După învăţare încordată şi stăruitoare de şase săptămâni, neobositul a fost în stare să scrie cea dintâi scrisoare către un prietin din Moscova al casei Schröder. N'a trecut mult şi, iată, şi sosesc doi negustori ruşi, cari steteau în legături de afaceri cu Schröder şi Comp. Schliemann se înţelegea foarte bine cu ei, în limba lor maternă.

De ce însemnătate şi de cât folos era aceasta pentru principalii tinărului nostru! In schimb ei îl onorară cu încrederea şi recunoştinţa lor. La anul nou 1846 îl trimit la Petersburg, ca agent al lor. Aici mijloci astfel de rezultatate, în cât şefii lui, din recunoştinţă, îl făcură de sine stătător ca, prin asta, pe omul atât de folositor, să-l poată lega pentru totdeauna de casa lor.

Indată ce Schliemann se ştia asigurat în privinţa viitorului, gândurile şi dorinţele lui iară se întoarseră la iubita lui din tinereţe, pe care de altcum nici odată n'o uitase, cu toate că negligase a-i da vreun semn de viaţă. In urma faptului acestuia, singur el este de vină, că Minna îndoindu-se de credinţa soţului din copilărie, se căsătorise cu alt tinăr brav. Asta a fost o lovitură grea, dureroasă, chiar cea mai grea, după cum zicea Schliemann, din câte l'au atins în viaţa lui. Ce folos avea că şi făcea imputare pentru prea lunga-i tăcere faţă de iubita lui, ce-i ajutau lacrămile ferbinţi! Ei dar timpul, care vindecă toate ranele, încetul, cu încetul, vindecă şi rana inimei lui, ori cât de îndelung a stat deschisă şi a sângerat, şi în cele din urmă, fericirea care, în durerea sa o credea pierdută pentru totdeauna, o găsi în altă căsătorie norocoasă.

* * *

Condiţia lui de agent al casei Schröder era atât de liberă şi neatârnătoare încât, nu trecu mult, şi începu a face negoţ şi pe seama sa. In întreprinderile sale a fost aşa de norocos, încât deja la începutul anului 1847 s'a putut înscrie în breasla marilor negustori. Cu acelaş zel, ca şi pentru afacerile sale, reprezenta el şi interesele şefilor săi de mai nainte, cum lea reprezentat totdeauna în curs de unsprăzece ani. Cu aceştia se afla acum în relaţiuni tot mai prietineşti.

In Amsterdam îşi câştigase cunoştinţe temeinice despre »*indigo*«, cunoscuta văpseală a bastră, de plante. Cu aceasta purta acum un negoţ foarte mare, cu bogat câştig, şi care se mărea pe zi ce merge, încât la 1852 se văzu îndemnat a deschide o filială în Moscva. Deja la 1850 făcu o călătorie la California, unde, întâmplător, avu onoarea să devie cetăţean al Statelor-Unite. Atât călătoriile acestea cât şi înmulţirea neîntreruptă a afacerilor, îi permise numai în a. 1854 să înveţe iară două limbi: svediana şi polona.

Binecuvântarea şi ajutorul lui D-zeu erau învederate în toate întreprinderile sale. Adesea pericolele ameninţau corabia vieţii lui, dar totdeauna a scăpat norocoasă în jurul prăpăstiilor. Iată un exemplu.

Pe timpul războiului din Crimea, când porturile ruseşti de mare erau închise, corăbiile încărcate cu marfă pentru Petersburg, trebuiau să meargă la Königsberg şi Memel în Prusia, de unde apoi trebuiau transportate pe uscat mai departe. Tocmai pe timpul acesta trimisese Schliemann, pe două vapoare, o mare cantitate de indigo, în preţ de 450000 mărci, dela Amsterdam la Memel, care trebuia să o ia în primire agentul lui de acolo. Insuşi mai avea niţel de lucru în Amsterdam, dar se grăbi şi plecă încurând la Memel, ca să ia în persoană măsurile de lipsă pentru o avere atât de însemnată. Călătorind din Königsberg cu posta, deja la prima staţie, dincolo de Tilsit, primi vestea înspăimântătoare, că Memel a fost cercat cu o zi mai nainte de un foc înfricoşat. Vestea a fost adevărată, oraşul fu nimicit aproape întreg. Sdrobit de supărare, Schliemann cercetă pe agent. »Mi-au ars toate magazinele, cu ele şi marfa d-tale,« îi împărtăşi acesta nemângăiat. Averea care şi-o câştigase Schliemann până acum, cam acoperea pier-

naţionalităţilor sunt foarte rari oficerii cari cunosc limba acestora şi de abia se găseşte unul din companie. Astfel stând lucrul şi oficerii necunoscând limba trupei ei sunt împiedecaţi în exercitarea datorinţelor lor şi în succesul muncei ce o prestează.

Cum să se poată instrui o armată dacă recruţii sunt tot mai mult răpiţi de studiarea limbei lor materne şi sunt siliţi să înveţe, ca papagali?

Până în prezent recruţii până la un grad oare-care sunt siliţi să înveţe instrucţia în limba nemţească. Şi ei o fac pentrucă fie-care are ambiţia de a ajunge un grad de caporal ori de sergent, se străduiesc să înveţe această limbă, pentru a putea face o înştiinţare, şi pentru a putea scrie o notiţă în cartea de rapoarte.

In caz contrar recrutul nu are posibilitatea de a inainta.

Experienţa aceasta dovedeşte, că fecIorii nemţi prin faptul, că posed limba germană sunt favorizaţi, ajung mai curând la un grad oare-care, cu toate că pot să fie mai puţin deştepţi, mai puţin apţi ca ceilalţi, dar servesc de interpreţi între oficeri şi feciorime. Dacă acum trebuie pe lângă limba nemţească să înveţe şi pe cea ungurească, acesta este un dublu desavantagiu pentru că-i răpeşte timpul, de a învăţa mai repede şi cât mai bine instrucţia militară.

Ideia aceasta nenorocită este şi cauza că să abandonează cea mai vie dorinţă a ţării, de a introduce în armată serviciul de doi ani. S'a zis că motivul acestei amânări este, că introducerea serviciului de doi ani este împreunată cu mari cheltueli.

Eu cred însă, că este în interesul ţării, ca în fie-care an o sută de mii de oameni să nu fie răpiţi dela muncă şi de aceea ori-care cetăţean ar fi gata să se jertfească, când e vorba de interesul ţării.

Până când va fi să se înveţe în regimente o limbă eventual două limbi streine, până atunci serviciul de doi ani atât de folositor pentru ţară nu se va putea introduce, deoare-ce soldaţii în decursul celor doi ani nu vor fi apţi să înveţe instrucţia fundamentală militară, ci după doi ani vor şti ceva nemţeşte şi câte-va vorbe ungureşti.

Unui astfel de soldat nu-i putem încredinta cu speranţe de succes apărarea ţării.

Amnestiarea desertorilor

In timpul din urmă am primit numeroase scrisori din diferite părţi ale Ungariei şi României, în care ni-s'au cerut lămuriri asupra amnestiei date de Maj. Sa Monarchul nostru din prilejul aniversărei a 60-a dela urcarea sa pe tron, amnestiare, despre care publicasem şi noi prin luna Noemvrie anul trecut unele amănunte.

După ce am întrebat în dreapta şi stânga, ne-a succes acuma să ne luăm de la forurile competente următoarele deslușiri autentice, pe care ne grăbim a le aduce pe calea aceasta la cunoştinţa tuturor celor interesaţi.

Fiecărui soldat, care *înainte de ziua de 2 Dec. n. 1907* s'a făcut vinovat de prima deserţiune prin aceea, că convocat fiind la serviciul activ pe trei ani sau 8 săptămâni (Ersatzreservist) sau la o deprindere de arme, nu s'a perzentat şi astfel nu a urmat chemării, — *i se iartă pedeapsa şi urmările deserţiunii* (adecă de a servi peste cei 3 ani atâta timp respective duplu cât a absentat, însă în nici un caz mai mult decât alţi 3 ani) *dacă până la 1 Dec. n. 1909 se va înştiinţa de bună voie* la vre-o comandă militară sau la vre-un oficiu administrativ (pretură, etc.) din Ungaria.

Toţi aceşti desertori, cari n'au împlinit etatea de 33. ani, *adecă n'au împlinit 12 ani dela asentarea lor*, după ce s'au anunţat de bună voie, vor fi obligaţi de a servi 3 ani, dacă au fost asentaţi pe 3 ani sau 8 săptămâni, dacă au fost asentaţi numai pe atâta timp — *dacă medicii militari îi vor găsi încă apţi pentru serviciu.*

Celor cari nu s'au prezentat la deprinderea de arme, li se iartă aceste deprinderi şi nu mai trebue să le facă. Nici unul dintre aceştia, dacă se va înştiinţa de bună voie *până în 1 Dec. 1909, nu va fi pedepsit.*

Desertorii, cari au împlinit 12 ani, de când au fost asentaţi, pot să se întoarcă în linişte la vetrele lor, şi să se anunţe la comanda militară, *căci nu vor avea să servească, nici cei trei ani şi nici cele 8 săptămâni la care au fost asentaţi.* Prin urmare acestora, afară de pedeapsă, li se iartă şi timpul serviciului, pentru care au fost asentaţi.

Acei, cari s'au făcut însă vinovaţi pe lângă desertare şi de alte delicte (furt, omor etc.), nu vor fi pedepsiţi pentru desertare, însă au să răspundă pentru delictele (crimele) făcute.

Amnestia priveşte însă numai pe cei cari au fugit (desertat) *după ce au fost asentaţi, dar n'au fost încă îmbrăcaţi în haine militare, adecă n'au stat încă în serviciul activ.* Asupra acestor din urmă, *cari adecă au desertat din serviciul activ, nu se estinde amnestia.* Se pot însă face propuneri (după ce s'au presentat de bună voie) ministrului de răsboiu din partea comandelor militare, la care s'au anunţat, pentru agraţiarea lor.

Acei desertori, cari se află în ţări străine, se pot anunţa consulatelor austro-ungare de acolo, de unde vor primi o legitimaţie, cu care apoi pot veni acasă ca să se înştiinţeze la comanda militară sau autoritatea administrativă civilă.

Aceasta este pe scurt interpretarea corectă a ordonanţei de agraţiare. Preoţii şi învăţătorii noştri ar face bine să le cetească şi esplice parochienilor cele de mai sus în interesul celor ce se află departe de casă şi de teama pedepsei nu s'au întors încă la vetrele lor. Deasemenea sunt rugate şi ziarele româneşti din patrie, din România şi din America să publice lămuririle de mai sus.

ŞTIRILE ZILEI.

— 17 Ianuarie v.

Sfântul Sinod al Rusiei a publicat o notă de protestare în contra proiectului de lege prezentat dumei, în care se decretează libertatea conştienţei în Rusia. Sfântul Sinod pretinde, ca aceasta să fie rezervată numai bisericei ortodoxe, iar celelalte confesiuni să poată primi convertiţi, cari vin în mod liber la ele, şi cari aduc certificate dela clerul bisericei ortodoxe, că toate sfaturile au rămas fără succes. Iar schimbarea de confesiune la militarii ruşi ortodoxi, după părerea Sfântului Sinod, are să fie cu totul interzisă.

Fasiunile asupra datoriilor întabulate pe case ori moşii. Cei ce plătesc interese pentru datorii, sau rente întabulate pe case şi pământuri, dobândesc un scăzământ al dării suplementare, adecă al aruncului după darea de casă şi pământ, dacă fac în timpul prescris de lege fasiunile lor asupra acestor datorii întabulate. Fasiunile se pot face până la **31 Ianuarie st. n. 1908** pe blanchete, ce se capăta la toate primăriile (antistiile) comunale şi se pot preda în decursul orelor de oficiu prevăzute cu datele şi cu subscrierea necesară. La cas de boală sau ivindu-se altă piedecă, din pricina căreia cineva n'a putut preda la timp fasiunea sa, celui împiedecat îi stă în drept a face o cerere de justificare, arătând causele, pentru cari a fost împedecat şi înaintând fasiunea datoriilor sale pe imobile până la **15 Februarie n. c.** tot la primăriile comunale şi la perceptoratele orăşeneşti. *Cel ce n'a înaintat fasiunea sa până la 31 Ianuarie n. sau n'a justificat întârzierea ei până la 15 Februarie st. n. 1908, pierde avantagiul* ce i-l dă legea pe acest an, adecă nu i-se mai scade nimic din arunc pe case şi moşii.

Distincţie acordată unui deputat român. Din Cernăuţi se anunţă că deputatul român bar. George Wasilko, a fost numit de către Maj. Sa consilier intim.

Un nou volum al Carmen Sylvei. La Frankfurt a apărut volumul din amintirile Carmen Sylvei sub titlul »Mein Penatenwinkel« (Colţul zeilor mei de casă). Cu acest prilej M. S. Regina a dat o nouă dovadă despre Inaltele-I sentimente generoase dăruind întreg produsul acestei opere capitale pentru »Vatra Luminoasă«. Editorul german acordă Vetrei câte un franc de fiecare volum şi în timp de 4 săptămâni »Vatra« a realizat peste 2,000 de lei. Traducerea în limba română va aparţinea de asemenea acestei instituţiuni

Dicţionarul limbei române. Academia Română a început a publica dicţionarul limbei române, a cărui lucrare a fost pusă la cale din iniţiativa Maj. Sale Regelui Carol. Opera aceasta de valoare este încredinţată d-lui Sextil Puşcariu, profesor universitar la Cernăuţi, care şi-a asociat ca colaborator pe profesorul Rădulescu-Podgoreanu. Unul va lucra partea cuvintelor vechi ale limbei, iar celalalt neologismele. Ei mai au ca ajutori pe profesorii C. Găluşcă din Iaşi şi Dr. C. Lacea din Braşov. Dicţionarul apare în 3 volume. Preţul lor face 60 lei, abonate însă înainte numai 40 lei.

Nunta fiicei unui milionar. Luni s'a celebrat în New-York, căsătoria d-şoarei Vanderbilt, fiica arhimilionarului din America, cu contele maghiar Szécsenyi, care pe calea aceasta aduce în Ungaria vre-o 60 de milioane, zestrea soţiei. Nunta a fost una din din cele mai luxoase. Numai florile întrebuinţate la nuntă au costat 250,000 de coroane. Darurile de nuntă reprezintă apoi o valoare de aproape patru milioane. Tinera păreche a plecat spre Europa.

Moartea lui Manolescu. Vestitul »erou« al pungaşilor, Gheorghe Manolescu s'a stins din viaţă zilele trecute, în Milano. Cetitorii noştri îşi vor aduce aminte de păţaniile sale, pe care şi le-a scris el însuşi în »memoriile« sale, cunoscute peste tot. De copil a fost răpit de patima aventurilor. Lipsa mijloacelor trebuincioase, îl mână pe calea tâlhăriilor. Şi toată iscusala lui apucă această cale oarbă în care a făcut minuni. Cu o îndrăsneală nespusă cutreera coridoarele hotelurilor şi fura din odăile deschise lucrurile preţioase. Cu tot aşa dibăcie ştia să-şi vândă lucrurile furate. Fiind prins află chip să scape din închisoare, s'au precum făcu în Berlin şi în Viena să se prefacă nebun îi fu cu putinţă să amăgească şi să înşele în Dresda o contesă. Iar mai apoi să se însoare cu o bogată, care deşi îi cunoştea tot trecutul, totuşi îl luă de bărbat. Nimic nu-l putù opri dela continuarea hoţiilor. De atâtea ori fu prins, de atâtea ori fu lăsat, ca nefiind cu mintea întreagă a dat destul de lucru doctorilor şi psihiatrilor şi tot atât de bine i-a ştiut înşela! Dar după-ce căsătorindu-se cu femeea bogată, şi nu mai purtă grija banilor, se linişti şi acest imbold al sufletului lui, şi în zilele din urmă îşi va fi aflat pocăinţă sufletului lui, mângăere, cu gândul la care desigur şi-a dat şi sufletul, fiind abia de 37 de ani.

Pentru masa studenţilor români din Braşov au întrat cu lista de colectă Nr. 20. (Colectant: Mateiu Tarcea cl. V. gimn.) «Cârţişoreana«, (bancă) 5 cor.; Tanase Tarcea, econom 2 cor.: Petru Tarcea, înv. 2 cor.; Ioan Scorobeţ, comerciant 2 cor.; Niculae T. Tarcea, econom, George Tarcea, iurist, Mateiu Tarcea, econom, Victor Vulcan, câte 1 cor.; Ilie Giurca, cancelist 40 fil.; Zafin Banciu 20 fil. şi Ioan Şiari, 20 fil., toţi din Streza Cârţişoară. Suma totală: *15 cor. 80 fil.*

Cu lista de colectă Nr. 22 (Colectant: Ioan Clopoţel, cl. IV. gimnaz.). Ioan Bucur Clopoţel, econom 3 cor. 50 fil.; Moise Micu, preot, Gheorghe Guiman, boltaş, Aron Gogonea, preot câte 1 cor.; Dumitru Drăgoi, econom, Alexandrina Muntean, învăţătoare câte 40 fil.; Nicolae Garoiu, învăţător, Ioan Neculoiu, econom (primar) câte 30 fil; Ioan Ioan Mâneculă

---

derea, rămase prin urmare sărac, ca un cerşitor.

La început se părea că nu va putea suporta lovitura înfricoşată. Tăria sa sufletească însă învinse desperarea. »Dumnezeu a dat, Dumnezeu a luat, nu-mi este iertat să cârtesc contra lui« se mângâia el pe sine şi iară-şi ridică capul plecat, şi privia cu încredere în viitor. O dulce mângăiere îi rămase: că nu avea să rămână dator nimărui şi, că casa Schröder et Comp. îl va ajuta de bună seamă. Dacă aceasta, după cum aştepta el cu siguranţă, îi dă credit, atunci toată pierderea o poate pune iară la loc.

Deja se pregătea de drum spre Petersburg când, din întâmplare se întâlneşte cu primul ajutor al agentului său, pe care nu-l cunoştea, şi care de asemenea nu-l cunoştea pe dânsul. Când ajutorul auzi pomenindu-se numele lui Schliemann, zise: »norocosule, numai ca prin minune ai scăpat de o grea pagubă, Când au sosit adecă vapoarele cu indigo, toate magazinele principalului meu erau pline. Marfa d-tale am trebuit să o adăpostesc într'un şop de scânduri comandat anume în pripă, despre ceea-ce şeful meu nu ştie nimic până în clipa asta. Şopul a rămas neatins de foc şi marfa d-tale este scăpată. unica din cari o aveam în magazine.«

Iată în ce chip minunat a scăpat Schliemann de paguba cea mare. Dacă răsboiul crimeic a stâmpărat puternic pofta de întreprindere a negustorilor bogaţi, pofta eroului nostru, dimpotrivă, a aţiţat'o cu atât mai mult. Cine îndrăsneşte mult, şi nu îndrăsneşte uşuratic şi fără cap, poate să şi câştige mult. Cu indigo, lemn de văpseli, salitru, pucioasă şi plumb făcu Schliemann aşa treburi mari şi norocoase că, în decurs de un an averea lui însemnată, era mai mult ca îndoită.

De mulţi ani dorul lui ferbinte era ca, comoara sa limbistică să şi-o înmulţească cu limba grecească pentru care păstra în inima sa o adevărată însufleţire. Fiind însă că negoţul îi reclama toate puterile şi că trebuia să se teamă, că învăţarea limbei iubite îl va înstrăina de interesele sale comerciale, ceea ce cu deosebire pe timpul răsboiului din Crimea era foarte cu putinţă, de aceea până n'a trecut răsboiul, nu s'a apucat de studiu. Dar, acum luând profesori buni, cu zel şi sârguinţă deosebită începu mai întâi să studieze limba grecească nouă. N'ar crede nime, dar după şase săptămâni era stăpân în ea. Fără întârziere trecu apoi la învăţarea limbei vechi greceşti, în care aşa înaintare făcu în curs de trei luni, încât putu ceti pe Homer în textul original şi-l cetea şi răscetea cu o însufleţire de nedescris. Cu toate acestea studiarea literaturei vechi greceşti o continuà doi ani încheiaţi, până când abia mai exista un clasic grecesc, pe care să nu-l fi cetit şi studiat, şi până n'a stăpânit limba cu desăvârşire.

Cum a gătat cu greaca, a început cu latina, la care nu s'a mai gândit de când fusese la şcoală, adecă aproape de douăzeci şi cinci de ani

Pe lângă toată sârguinţa lui în învăţarea limbilor acestora, n'a negligat afacerile de negoţ, ci le purta, ca şi mai nainte cu succese foarte bune. Acestea erau, doară, cari trebuiau să-i dee mijloacele de cari avea lipsă pentru ajungerea adevăratei ţinte, ce şi-a propus în viaţă. Ţinta aceasta nici odată n'a pierdut'o din vedere. Cu cât se credea mai aproape de ţinta sa, cu atât era mai însufleţit pentru ea, cu atât era mai hotărât pentru ajungerea ei. Deocamdată întreprinse o călătorie spre Svedia, Danemarca, Germania, Italia şi Egipet. In escursiunea cea din urmă învaţă şi limba arabică. După aceea trecu prin Siria, cercetă Smirna, Cicladele şi Atena. De aici neplăceri de afaceri îl siliră să se re'ntoarcă la Petersburg. După rezolvarea lor norocoasă, aproape fără voie, se apucă totuşi iară de afacerile negustoreşti şi încă în măsură cu mult mai mare, ca mai nainte. In timpul scurt de cinci luni importă marfă, anume indigo, uleu de olivi, bumbac şi ceaiu în preţ de zece milioane mărci şi câştigă sume înfricoşate. Cu dreptul trecea acum de un om foarte bogat.

»Pe la sfârşitul anului 1863,« aşa povesteşte Schliemann în autobiografia lui m'am simţit în stare să umblu în mai mare măsură după idealele mele din copilărie. In toiul vieţii mele de afaceri nici odată n'am încetat a mă gândi la Troja şi la hotărârea luată în 1830 cu tatăl meu şi cu Minna, de a desgropa Troja oare când. Ce este drept ţineam acum la bani, însă numai fiind-că îi socoteam de un mijloc pentru a ajunge marea ţintă a vieţii mele.«

Hărnicie şi stăruinţă şi o năzuinţă neobosită din puterea lui proprie i-au dat bunuri sufleteşti şi pământeşti în aşa măsură cum rar se întâmplă între muritori. El era de o fire vânjoasă plină de putere. Ca să ajungă, ceea-ce şi-a propus odată, se întrepunea cu toată puterea-i bărbătească şi nu se odihnea până nu isbutea. Odihnă şi linişte n'a cunoscut nici-odată bărbatul neobosit. Făcea întreprindere după întreprindere.

Şi ce erou viteaz al puterii sale proprii era el, de ce zel învăpaiat i-se umplea inima, când era vorba să-şi ajungă idealul, ţinta cea din urmă a tuturor puternicelor sale stăruinţe pe pământ; aceasta avea să se dovedească acum, când începu cu seriozitate să-şi realizeze planurile, ce şi le făcuse ca copil, şi cari ca bărbat, o clipă nu le-a dat uitării. Ca să se perfecţioneze cu totdinadinsul în archeologie, adecă în ştiinţa despre antichităţi, ca ici-colo, să vadă, să audă şi să facă studii, mai călători odată prin Egipet, după aceea trecu în India, Ceylon, Madras şi cercetă muntele Himalaya, apoi Java, Cochinchina, China, Japonia, California, Statele-Unite din Nord-America şi Brazilia.

Şi numai acum începu el cu realizarea »visului vieţii sale«, după cum zicea el insuşi.

(Va urma.)

asesor comunal 20 fil.; Ioan Flangea, econom, toţi din Poiana-Mărului 10 fil.; Vasile Bârsan, student, Grid 30 fil. Suma totală: *8 cor. 50 fil.*

Cu lista de colectă a elevului Silvestru Cioflec, cl. IV. gimn. Constantin Cioflec 2 cor.; Alecsandru Colţ 1 cor.; Ioan Acsente 1 cor.; Romulus Cioflec 1 cor; Gheorghe Brânduş 40 fil.; Iosif Rafiroi, Ioan Moşoiu, Ştefan Oancea (Stupini), Cioflec Silvestru, Gheorghe Clinciu, (Bran), Ioan Pascu (Turcheş), Nicolae Dogonea (Poiana-Mărului), Filip Creiţar (Bod), Eugeniu Dobrotă (Poiana Sibiiului), Ioan Voicu (Arpătac) câte 20 fil. Suma totală: *7 coroane 40 fil.*

Cu lista de colectă Nr. 23. (Colectant A. B. Crăciun, cl. IV gimn.). Sora B. Crăciun, econoamă. Gheorghe Şona, econom câte 2 cor.; Ioan Nema, croitor, Ştefan Şt. Meţian, comerciant, Ana B. Crăciun, Nedelea Şona, econoamă, Vincenţiu şi Maria Runcean, economi câte 1 cor.; Aron Pană, primar, toţi din Zărneşti 60 fil. Suma totală: *9 cor. 60 fil.*

Cu lista de colectă Nr. 24. (Colectant: Gheorghe Spârchez, cl. IV. gimn.). Ioan Cenţu paroh, Ioan Spârchez, Maria I. Spârchez din Şirnea şi Nicolau Bunceanu din Bran, toţi câte 1 coroană. Suma totolă: *4 coroane.*

Primească generoşii donatori cele mai călduroase mulţămite. — *Direcţiunea gimn. gr. or. român.*

Greva medicilor din Budapesta. Toţi medicii şi ajutorii de medici ai spitalelor din Budapesta au anunţat pe directorul general al spitalelor Koloman Müller că pe ziua de 4 Februarie, demisionează cu toţii din posturile lor. In această zi spitalele din Budapesta vor rămâne deci fără medici pentru că Uniunea medicilor a declarat că e o chestie de onoare ca nici un medic să nu primească a funcţiona la vre-un spital cu începere din ziua de 4 Februarie. Medicii spitalelor din Budapesta luptă de 4 ani pentru îmbunătăţirea situaţiei lor, şi ministrul de interne a refuzat acum pentru a doua oară cererea lor: medicii au cerut ca onorariile lor să fie ridicate dela 1.000 la 1.600—2.000 coroane.

Demisiunea medicilor a produs mare consternare între şefii spitalelor cu atât mai mult cu cât acum trebuesc îngrijiţi zi şi noapte în spitalele din Budapesta 3—400 bolnavi.

In atenţiunea proprietarilor şi arendaşilor de pământ. Perceptoratul oraşului Braşov ne roagă să publicăm următoarele: Toţi proprietarii de pământ, cari au dat în arândă pământuri, începând dela 1908 sunt provocaţi a presenta perceptoratului orăşenesc până în 10 Februarie a. c. o listă despre arendaşii lor. Lista aceasta trebue să conţină: Numele arendaşului, locuinţa arendaşului, numărul jughorilor arendate şi arânda statorită pe un an.

»Stări şi fapte din comuna Christian«. Ni-se scrie: Sub titlul de mai sus s'a pus în lucrare o broşură de un cunoscător al împrejurărilor şi referinţelor din comuna Christian, comitatul Braşov, unde de present dăinuesc stări deplorabile între locuitorii de acolo. Autorul broşurei se ocupă în deosebi cu decadenţa morală a locuitorilor acestei comune, încungiurând personalităţile. Sprijinit pe date concrete, autorul va putea presenta o icoană fidelă asupra situaţiunii. După ce autorul sbiciuie în termini aspri viţiile şi păcatele locuitorilor din această localitate, cari s'au înrădăcinat atât de mult — scoate la iveală tristele urmări şi combate păcatele disrugătoare. Broşura va apărea în curând.

Isvoare de petroleu. Pe valea Someşului — cum se vesteşte din Cluj — s'au găsit bogate isvoare de petroleu. Chiar şi la 2 m. afunzime ţişneşte mineralul acesta fluid şi arzător.

O octogenară pierită în flăcări. Sora cardinalului din Graz, Ana Schuster în etate de 80 de ani a căzut victima unui accident. Stând lângă sobă, rochia îi luă foc şi până la sosirea ajutoarelor fu cuprinsă de flăcări. Din cauza rănilor primite, ea muri în groaznice chinuri după o oră.

Preţul francilor în coroane. Ministrul de comerciu prin ordinaţiunea sa, Nr. 110,282 din 1907, stabileşte preţul a 100 de franci cu 95 cor. şi 80 de fil. Aşa se socotesc începând din 16 Ianuarie c.

Călţunarii şi patronul lor Sf. Spiridon. Şi de rândul acesta, la Sfântul Spiridon, călţunarii din Lugoj — scrie »Meser.« — şi-au arătat creşterea religioasă şi sentimentul de solidaritate, de care sunt conduşi aceşti oameni buni şi harnici. Prinoul s'a slujit în casa d-lui Ioan Frenţ fruntaş şi d-lui între măestri. Dumnezeu să le răsplătească ostenelele şi credinţa lor cea dreaptă!

Mari concentrări de trupe chineze. Se semnalează în Manciuria mari concentrări şi marşuri de trupe chineze. După ştirile primite din Irkutsk se prevăd evenimente serioase.

O linie telegrafică prin pustiul Saharei. Din Paris se anunţă că guvernatorul general din Alger a însărcinat pe directorul poştei din Oran să alcătuiască proectul unei linii telegrafice prin Sahara, care să lege Algeria de Senegal şi Africa. Linia telegrafică va costa 2 milioane şi jumătate iar construcţia va dura 18 luni. Stâlpii de telegraf se vor face din fier.

Un doctor trăsnit de un curent electric. Din Berlin se anunţă că d-rul Schmith, care îşi luase sarcina de-a conduce în Europa o numeroasă societate de japonezi, pentru a vizita diferite instituţii şi fabrici, a fost alaltăeri victima zelului său. Pe când explica tovarăşilor săi mecanismul unei maşini electrice dela marea uzină electrică din Altona, el atinse din nebăgare de seamă un conduct şi fu trăsnit de curentul electric.

O Conferinţă despre aeronautică. Contele Zeppelin a ţinut Duminică în Berlin o conferinţă foarte interesantă despre marile progrese realizate în arta navigaţiei aeriene. Vorbind de balonul său, Zeppelin a spus că el poate rămâne în aer timp de 6 zile fără întrerupere, şi că poate duce 12 pasageri pe o distanţă de 4.000 km. Pasagerii vor putea sta în balon în mod cât se poate de comod, având cabine separate pentru locuit şi dormit. Cu balonul său el se poate ridica până la o înălţime de 3000 metri. La 1500 metri balonul e în stare să-şi continue drumul în direcţia dreaptă. Prima legătură aeronautică va fi instalată între Stutgardt şi Lucerna, care va fi desigur mult folosită. Zeppelin şi-a terminat cuvântarea spunând că dacă cumva moartea îl va împiedeca să-şi pue în aplicare planul, colaboratorii săi vor continua opera sa pe care şi-o dedică naţiunei germane. Conferinţa a fost foarte mult aplaudată.

† George Telescu.

Lugoş, 25 Ianuarie 1908.

Vineri în 24 Ianuarie am petrecut la lăcaşul de veci pe fericitul canonic al diecezei Lugoşului, *George Telescu*, încetat din viaţă Mercuri la oarele 11 din noapte.

Inmormântarea, la care a participat lume multă din toate păturile sociale din Lugoş, s'a început la oarele 2 p. m.

Rămăşiţele pământeşti ale decedatului, după ce au fost sfinţite şi stropite cu aghiasmă, au fost aşezate pe carul mortuar şi transportate cu multă pompă, obicinuită la astfel de ocaziuni triste la biserica catedrală din piaţa Lugojului, unde au fost prohodite.

Actul funebral l'au săvârşit 9 preoţi, sub pontificarea canonicului *I. Madincea.* Intre preoţii asistenţi am zărit şi pe canonicul *Nestor*, vicarul Haţegului *Dr. I. Radu*, protopopii G. Popovici, G. Grecu, Dr. D. Fireza, secr. episc. şi preoţii V. Giurgiu, I. Ţiucu şi I. Crişan.

Biserica era înţesată de numeroşii participanţi.

Dintre streini au fost de faţă şi guardianul Pataky cu un alt preot, reprezentând confesiunea rom. cat.

Fraţii neuniţi în acelaş timp săvârşiau tot acelaşi act trist, înmormântând pe înv. *V. Nicolescu*, şi asta va fi fost causa, că dintre preoţii neuniţi din Lugoş pe nimeni nu l'am observat la înmormântarea confratelui lor.

Dintre membrii inteliginţei rom. din Lugoş am zărit pe d-nii *C. Brediceanu*, deputat dietal, *N. Proştean.* adv., Dr. *A. Ciupe*, adv., Dr. *N. Ioanovits*, adv., Dr. *N. Proştean*, asesor. la orf., Dr. *I. Baltescu*, şi vre-o câţi-va cand. de adv.

Cântările în parte, precum şi răspunsurile le-a cântat frumos corul reuniunei de cântări *»Lyra«* condus de părintele *Ienea*. A predicat canonicul *Madincea*.

După prohodul prescris sicriul a fost ridicat şi aşezat din nou pe carul mortuar, care punându-se în mişcare a plecat spre cimiter fiind însoţit de convoiul funebral lung şi de sunetele jalnice ale clopotelor.

Repausatul s'a născut în anul 1840 în Bogşa-Montană. Studiile teologice şi le-a terminat în institutul sf. Barbara din Viena. Fiind ordinat a funcţionat ca şi capelan în Lugoş, apoi protopop în Oraviţa, Vermes, iar mai pe urmă în Arad.

Cu 3 ani înainte a fost denumit de canonic în capitlul din Lugoş.

A fost un fiu credincios bisericei şi neamului său, om blând şi pacinic, căruia ia succes a şi câştiga simpatia generală în toate locurile şi cercurile pe unde a funcţionat, astfel, că moartea lui neaşteptată e întâmpinată cu adânci regrete din partea tuturor cunoscuţilor lui. I-l deplânge nemângăiata sa soţie şi un fiu şi o fiică.

Odichnească în pace!

Cor.

Activitatea bandelor macedonene. O statistică bazată pe date oficiale cu privire la mişcarea bandelor macedonene în sangiacul Uescüb în ultimii trei ani fixează următoarele date:

In anul 1905 au avut loc 32 de ciocniri între bande. Au fost ucişi 72 de comitagii Bulgari şi 76 Sârbi; răniţi 4 Bulgari şi 14 Sârbi. Trupele şi jandameria au avut 26 ucişi şi 39 răniţi. S'au comis 440 de asasinate, s'au rănit 90 de persoane. Au avut răni uşoare 41 de persoane.

In 1906 au avut loc 16 lupte între bande. Au fost ucişi 37 de Bulgari şi 37 Sârbi; s'au rănit 4 comitagii Bulgari şi 2 Sârbi. Trupele au perdut 17 ucişi şi au avut 15 răniţi. S'au comis 219 asasinate; s'au rănit 277 persoane, s'au contusionat 61.

In 1907 s'au dat 24 de lupte (între cari 3 cu bande turceşti.) Au fost ucişi 116 Bulgari şi 14 comitagii Sârbi; răniţi 2 Bulgari. Trupele au avut 3 ucişi şi 3 răniţi. S'au comis 364 asasinate; s'au rănit 77 persoane, şi s'au rănit mai puţin greu 90.

Sporirea perderilor bandelor bulgare se datoreşte sporului de energie al Turcilor în urmărirea bandelor. Nu trebue să se deducă de aci, din sporul cifrelor de asasinate dela 1905 încoace, la o scădere a siguranţei generale. Asasinatele ordinare sunt mult mai puţin număroase decât cele politice, ba chiar între acestea din urmă trec multe cazuri de răsbunare personală.

Convocare.

Casina română din Braşov îşi va ţinea adunarea generală ordinară din acest an *Duminecă în 20 Ianuarie (2 Februarie st. n.) 1908* la orele 3 p. m. în localul său.

Domnii membrii neînscrişi încă pe a. 1908 sunt rugaţi, ca să grăbească a se înscrie ca să poată participa la aceasta adunare generală împreună cu toţi membrii deja înscrişi.

Braşov, în 14 (27) Ianuarie 1908.

Comitetul casinei.

Invăţătorul — cantor.

Actualii învăţători confesionali sunt condamnaţi a trece prin o grea încercare creată de legea nouă şcolară, care bate cu putere la uşa şcoalelor româneşti. S'a vărsat multă cerneală şi cheltuit multă hârtie în ajunul fabricării acelei legi, arătând gravaminele ce ea cuprinde pentru biserica şi şcoala noastră — însă toate au rămas fără nici un succes real. *»Caravana merge înainte"*.

Acum după ce stăm înaintea unui fapt împlinit, învăţătorii vor trebui să-şi concentreze forţele spirituale, să-şi desfăşure aptitudinile de cari dispun în mod pronunţat, pentru a corespunde cerinţelor impuse de legea nouă şcolară.

In vederea necesităţilor viitoare ce rând pe rând se vor ivi pe orizontul progresului şcolar, învăţătorul vrând nevrând va putea fi numai o persoană *absolut nedespărţită de şcoală.* Ori ce ocupaţiune a sa va trebui înlăturată în timpul cât ţine instrucţiunea în şcoală.

Sunt sigur, că e mare numărul acelor învăţători din arhidieceza noastră, cari fac şi serviciul cantoral, care ocupaţiune se opune *astăzi* făţiş cu cariera învăţătorească. Sunt multe cauzele cari nu îngădue învăţătorului a mai face şi pe cantorul bisericesc. In primul loc serviciul cantoral *răpeşte timp preţios* învăţătorului, care trebue să alerge la cutare înmormântare tocmai în timpul cel mai scump al instrucţiunei, lăsând atunci şcoala în mila Domnului.

Dacă vom mai considera şi faptul, că la noi Românii în decursul unui an avem o sumedenie de sărbători *mari* şi *mici* cari toate trebuesc serbate cu alaiu, unde mai rămâne şi timpul necesar pentru instrucţiune?

Până acum traiul şi referinţele învăţătorului au fost cu totul altcum, de aci înainte nu se mai potriveşte maxima care aflase găzduire în creerul multora: *»ce au făcut antecesorii mei, voiu face şi eu«.* Serviciul cantoral a devenit azi incompatibil cu cariera de învăţător prin chiar faptul, că legea nouă şcolară pretinde muncă întreită dela învăţător, în alvia progresului cultural.

Nu voiu fi tras de nime la dare de seamă — cred — afirmând, că în timpurile de demult învăţătorii-*cantori* se simţiau oare-cum măguliţi ducând desagii cu colaci ai preoţilor, ce îi căpătau pe la diferitele ceremonii.

Aplicarea de cantori la sate a ajuns a fi azi o problemă, care cere grabnică deslegare dela feţele noastre bisericeşti sus puse.

Conzistoriul bisericii ortodoxe române din Transilvania, va săvârşi unul din paşii bine cumpăniţi, când cu părinteasca-i îngrijire va lua dispoziţiuni pentru aplicarea de cantori probaţi şi salarizaţi — la sate. Cantorul precum s'a accentuat adeseori şi prin ziare, este mâna dreaptă a preotului, prin urmare cantorul trebue să fie o persoană devotată cu totul chemării sale şi în acest scop se recere ca el — cantorul — să fie trecut prin o anumită şcoală.

Infiinţarea unui *curs permanent de cantori* ar fi un fapt cât se poate de laudabil. Ce vedem însă azi prin multe biserici ale noastre? Un biet cantor bâlbăind cuvinte neînţelese din serviciul dumnezeesc pe care voeşte a-l îndeplini, neînţelegând nici chiar însuşi ce voeşte a zice — în acest caz credincioşii capătă un fel de antipatie faţă de serviciul divin, religiozitatea cu încetul începe a scădea, biserica va fi mai de multe-ori goală decât cu credincioşi. Limpezirea acestei chestiuni e de mare preţ şi apasă greu în abecedarul cultural al neamului nostru.

N. Hamsea.

Raport

despre activitatea societăţii „Petru Maier" pe anul adm. 1906/7.

— Fine. —

In activitatea internă de administraţie, ne-am nizuit să înzestrăm biblioteca cu cărţile apărute în timpul mai nou, să completăm colecţiile de reviste ce le-am avut şi să abonăm altele nouă. Am redus numărul şedinţelor administrative pentru a putea desvolta o mai mare activitate literară.

Prin cumpărare biblioteca s'a înmulţit cu 38 cărţi în 39 volume, prin donaţiuni cu 62 cărţi în 68 volume şi anume: dela *Academia Română* am primit 12 volume din publicaţiile sale; dela *Asociaţiune* 24 nre; dela soc. *Steaua* 9 nre din biblioteca edată de respectiva corporaţiune. Celelalte sunt dela privaţi. Amintim fiind şi autorii acelor publicăţii: pe d-l George Murnu cu 3 volume, iar pe d-nii A. Hodoş, Dr. At. M. Marienescu, I. Russu-Şirianu, Dr. G. Alexici, Dr. P. Oprişa, Dr. N. Drăgan, Dr. V. Seni, Ilie Minea, ş. a. cu câte un volum. Totodată şi primii doi ani din »Sămănătorul« dăruiţi de proprietarul revistei, d-l St. O. Iosif.

La sfârşitul anului biblioteca se compune din 1643 opere în 1844 volume. In decursul anului s'au legat 205 volume în 193 tomuri; s'au conzultat 396 opere în 451 volume.

Pentru creşterea venitelor Societăţii am plasat o parte din capitalul fondului permanent în acţiuni şi anume: 26 acţiuni nouă dela »Sentinela«, 10 dela »Progresul« din Ilia. Iar pentru a simplifica manipularea banilor am concentrat libelele dela »Ardeleana« în unul singur; fondul disponibil l'am plasat întreg la cheque.

Convingându-ne despre inutilitatea fondului corului care nici când nu ajunge pentru cheltuielile petrecerilor, l'am desfiinţat, alăturând suma de 92·49 cor. fondului disponibil. Fondului »de un ban« i s'a dat menirea ca din el să se cheltuiască pentru lucruri mărunte la împodobirea sălii de lectură.

Ajutoare am primit dela »Ardeleana« 200 cor., dela »Victoria« 200 cor., »Sălăgiana« 50 cor., »Timişana« 20 coroane, »Steaua« 10 cor.; dela d-nii Ioan cav. de Puşcariu şi Dr. Iosif Popoviciu câte 10 cor., d-nii O. Ghibu, St. Pop şi E. Todoran câte 5 cor., iar dela d-l Dr. At. Mărienescu 4 cor. Total 519 cor. Aici putem aminti şi darul ce ni l'a făcut d-l Dr. Tiberiu Brediceanu: 50 ex. din »Serata etnografică« a D-sale.

La încheierea anului starea fondului permanent e de 14163·42 cor., a fondului disponibil de 835·54 cor., a celui »de un ban« 33·75 cor. Deci *averea totală* a Societăţii e de: 15032·71 cor. Faţă de anul trecut sporul e de 286·21 coroane.

In locul membrilor onorari decedaţi în decursul anului au fost aleşi doi reprezentanţi de cea mai mare valoare din ge-

nerația tineră a scriitorilor noștri: D-nii Octavian Goga și Dr. Sextil Pușcariu.

De membrii fundatori s'au încris în acest an d-nii: Petru de Mocionyi, mare proprietar, Vasile Dămian, protopop și deputat dietal, și Dr. Nicolae Ionescu, advocat.

Membrii ordinari au fost cu totul 78: dela drepturi 35, litere și științe 16, medicină 16, tehnică 10, unul dela medicina veterinară.

Membri extraordinari numai 6.

De încheiere ne ținem de-o plăcută datorință să mulțămim și de astă dată tuturor, cari ni-au dat, în ori-ce chip, sprijinul. Sprijinul acesta suntem nevoiți a-l cere și pentru viitor față de-o Societate culturală, care fără de ajutorul, cât de mic, al tuturor Românilor de bine, cărora le dă mâna să o facă, n'ar putea să-și împlinească chemarea, a cărei însemnătate în loc să scadă (după-cum le place unora a crede), ar trebui să fie înțeleasă din ce în ce tot mai bine de inteligința noastră — așteptând fără îndoială, în primul rând o schimbare a sentimentelor față de această Societate și înțelegerea rostului ei dela studențime.

In numele vechiului comitet:

Budapesta, în Decemvrie 1907.

Pompiliu Nistor fost președinte. *Nicolae Negruțiu* fost secretar.

Convocare.

Pe baza hotărârii luate în ședința subsemnatei direcțiuni, ținută la data de jos, și în conformitate cu dispozițiunile § lui 14 din statute, se convoacă prin aceasta *a VIII-a adunare generală ordinară*, a »Reuniunei române de înmormântare din Sibiiu«, pe Duminecă în 2 Febr. n. c. la ora 11 din zi, în localitățile »Reuniunei sodalilor români din Sibiiu« (strada Bruckenthal Nr. 17, etaj), cu următoarea

Ordine de zi:

1. Prezentarea raportului general pro 1907; 2. Censurarea și aprobarea ratiociniilor pro 1907; 3 Eventuale propuneri independente; 4. Alegerea alor 2 membri în direcțiune; 5. Autenticarea sumarului adunării generale.

Invităm la aceasta adunare pe toți membrii Reuniunei noastre.

Din ședința direcțiunei »Reuniunei române de înmormântare din Sibiiu«, ținută la 21 Ianuarie n. 1908.

Pantaleon Lucuța, prezident. *Vic. Tordășianu,* secretar.

Concertul și petrecerea
corului bisericesc din Brașovul-vechiu.

— 15 Ianuarie v. 1908.

Una din cele mai reușite petreceri poporale românești, date în acest câșlegiu, a fost fără îndoială concertul și petrecerea aranjată de corul biserici Sf. Adormiri din Brașovul-vechiu. Acest cor, care stă astăzi sub conducerea d-lui G. Fl. *Preșmereanu*, un iscusit și abil dirigent, a făcut progrese necontestabile. Numai astfel se și poate explica că în bogatul program al reprezentațiunei au fost luate 7 cântări, dintre cari unele cari ofereau destule greutăți la executare. Dacă totuși toate cele 7 piese au fost cântate cu precisiune, stârnind aplause peste aplause, este deoparte meritul coriștilor bine organisați și înzestrati cu voci bune, de altăparte a dirigentului, căruia i-a succes în timp relativ scurt să studieze piesele și prin executarea lor să producă o mulțumire generală.

Programul s'a început cu puternicul imn festiv de d-l G. Fl. Preșmerean, care face toată onoarea d-lui dirigent și compositor. Publicul număros a răsplătit cu bogate aplause pe dirigent și coriști. Au urmat apoi rând pe rând piesele: »Cucuruz cu frunza'n sus«, »Coroana Moldovei«, »Cuculo cu peana sură«, »Vivandiera«, »Hei Leliță«, și »Hora Severinului«. Entuziasmul produs de aceste cântări a fost atât de mare, încât fiecare piesă a trebuit repetată. Presentarea corului a fost foarte frumoasă. Costumele diferite, în care erau îmbrăcate frumoasele coriste, ofereau un tablou minunat. Fiecare voce a fost bine reprezentată, iar corul întreg bine disciplinat. Un bas sănătos și puternic, un tenor bine răsunător și un sopran clar și argintiu. In genere corul a dovedit multă siguranță si foc tineresc, iar piesele au fost executate cu o precisiune rară, neajunsă până acum de corul bisericesc din Brașvoul-vechiu.

Laudă și onoare coriștilor și vrednicului lor dirigent!

După o declamațiune serioasă destul de bine interpretată, deși ar fi produs mai mult efect o declamație comică, a urmat piesa lui V. Alexandri »Florin și Florica«, care s'a jucat într'un mod demn de toată lauda. D-șoara *Tampa*, o apariție simpatică, a interpretat cu mult talent rolul Floricii, dovedind că a pătruns rolul în toate amănuntele sale. Nu mai puțin d-l *Aldea* în rolul lui Florin și d-l *Voicu* în rolul paraclisierului gângav Colivescu, care a produs multă ilaritate. Deosebit de bine i-a succes scena, în care imita trasul clopotului. Toți trei diletanții se mișcau pe scenă ca acasă, jucând cu atâta ușurință, încât am rămas surprinși. Publicul present a răsplătit pe dibacii diletanți cu bogate și repețite aplause.

Sfârșindu-se representațiunea a urmat dansul, care a fost foarte animat și care s'a terminat deabia spre ziuă.

Petrecerea corului din Brașovul-vechiu a succes din toate punctele de vedere splendid și comitetul aranjator merită toată lauda pentru străduințele, cari le-a pus întru realisarea acestui succes frumos.

r.

Din Homorod.

— Vești bune. —

— 27 Ian. n. 1908.

Onorată Redacțiune! Asistând la I-a producțiune teatrală predată în sala cea nouă română, cu un program destul de bogat și având o reușită destul de bună mai ales piesa »Florin și Florica«, care a reușit peste așteptare, m'am interesat mai de aproape de mersul lucrurilor din aceasta comună. Spre cea mai mare bucurie a mea m'am convins, cum că această comună face progrese frumoase.

De vre-o 15 ani nu a mai putut ajunge nici un singur Român în representanța comunală din causa că la alegeri o parte erau seduși de Sași. Acum s'au convins însă toți, că dacă nu e unire nu o să reușască nici odată. Ascultând toți de glasul preotului, la alegerea întâmplată în luna trecută au votat toți împreună numai pentru candidații Români și astfel cu toate că Românii fac numai cam a treia parte, totuși au reușit ca ordinari 4 membri, între cari și preotul, ear între suplenți 5. Dintre Sași abia a reușit un singur suplent.

Afară de aceea de un timp îndelungat s'au încercat toate mijloacele pentru a zidi o sală pentru producțiuni teatrale și petrecere a tinerimei. Neputând ajunge la alt resultat, s'au însoțit vre-o 31 inși și au format o societate. Preotul a plătit locul cumpărat spre acel scop cu suma de 128 cor. și l'a transcris bisericei; ear cei 31 de membri au ridicat pe spesele lor proprii o sală spațioasă ca o biserică, ce i-a costat peste 3 mii coroane. Convingându-se și primind încurajare și dela cei din America, au ajuns la acea bună idee de a se uni tot poporul și de a reintoarce celor 31 membri partea competentă din spesele avute cu zidirea salei, ca astfel să poată trece de acum în favorul bisericei.

De aici ar putea lua exemplu poporul din multe comune, ca ascultând glasul preotului și unindu-se cu toții la ceea-ce le propune dânsul, vor ajunge la frumoase rezultate.

George Vasilescu.

NECROLOG. Elena Popoviciu născută Lazar, ca soție și Cornel Popoviciu ca fiu, atât în numele lor, cât și al numeroaselor rudenii, anunță, înfrânți de durere, moartea scumpului și neuitatului soț, respective tată Maxim Popoviciu, protopresbiter gr. ort. român al tractului Bocșa-montană, deputat al sinodului eparchial și asesor consistorial, întâmplată, după un morb scurt, Duminecă 13/26 Ianuarie la 12 oare am azi în al 60 lea an al vieții sale și al 30-lea al preoției.

Rămășițele pământești ale defunctului se vor transporta Marți în 15/28 l. c. la 10 oare a. m. în biserică, în scopul celebrării s. liturghii, ear la 1 oară p. m. — după celebrarea ceremoniilor funebrale — se vor depune spre vecinică odihnă în cripta familiară din cimiteriul gr. or. român din loc. — Bocșa-montană, în 13/26 Ianuarie 1908.

Fie-i țărâna ușoară și memoria binecuvântată.

— Cu inima pătrunsă de durere aducem la cunoștința rudeniilor, prietinilor și multor cunoscuți, că mult iubitul nostru tată, frate și unchiu Gheorghe Ionescu, paroh în Budila (protopresbiteriatul Treiscaunelor), membru al »Asociațiațiunei pentru literatura română și cultura poporului român«, etc. etc., a încetat din viață, dupa scurte și grele suferințe în etate de 73 de ani și al 14-lea an al văduviei sale, împărtășit fiind cu Sf. Taine, în ziua de 16/29 Ianuarie 1908 la oarele 4 p. m. Rămășițele pământești ale scumpului decedat să vor așeza spre vecinica odihnă Sâmbătă, în 19 Ianuarie st. v. a. c. la oarele 12 din zi, în cimitirul bisericei gr. ort. din Budila. Dumnezeu să-l odihnească în pace.

Budila, în 17 (30) Ianuarie 1908. — Paraschiva, Victoria, Aurelia, George și Valeria ca fii și fice, Iordan Curcubăta, capelan, Nec. Mirică, I. Mușat ca gineri, Susana și Maria ca surori, Vasile, Irimie, Neculaiu cu cumnați. Precum și numeroși nepoți și nepoate.

Un pictor român.

De când cu pictarea catedralei române gr. ort. din Sibiiu o nouă eră se desvoaltă în pictura bisericelor noastre. Preoții și învățătorii noștri conduși de nobile tendințe, lucră din toate puterile, ca stilul bizantin atât de umilit după căderea imperiului bizantin să reînvieze în timpul nostru, mult mai vesel, mult mai viguros împodobindu-se cu motive românești.

Pictorul Smigelschi a fost primul, care în acest senz a înțeles spiritul timpului și după dânsul rând pe rând desemnatorii cu adevărată vocațiune de pictură îmbrățișează cu multă dragoste calea indicată și cum nu, când conform adevărului exprimat prin Ioan Damascenul, noi nu ne închinăm icoanelor, ci celor ce să închipuesc prin icoane, întocmai precum nu ne închinăm materiei, din care-i compusă crucea ori cartea evangheliei, ci adevărurilor pe care le exprimă. In urmarea acesteia arta bizantină atât de potrivită cu evlavia poporului nostru este un mijloc puternic de edificare în spirit religios.

Ea este pentru oamenii maturi ceea-ce școala este pentru cei nevârstnici. Are menirea de a îmbogăți sufletul privitorilor, dându-le sub o formă pipăită și în acelaș timp încântătoare cele mai înalte și mai puternice sentimente: are menirea de a-le deștepta și întreține în suflet, dintre aceste sentimente, cu deosebire pe acelea, care sunt menite să le întărească conștiința de fi a-i unui anume neam și a unei anume biserici.

Iată de ce trebue să ridicăm din toate puterile pictura bizantină cu motive românești, ear puținii pictori ce îi avem, cari au dragostea și cunosc însușirile acestei arte să cuvine să-i sprijinim nu numai prin comandele noastre, ci trebue totodată făcuți cunoscuți și în cercuri cât se poate mai largi.

Un astfel de pictor, fără îndoială, este și domnul *Nicolae Baciu*.

E un tinăr, care s'a deprins mult în arta picturei bizantine, făcându-și cariera în străinătate la pictori cu renume european. De câte va luni s'a localisat în Agârbiciu, comuna sa natală, (Szászegerbegy, posta tot acolo, lângă Mediaș) unde în timp relativ scurt a pictat toate icoanele iconostaselor ambelor biserici, devenind prin acestea obiectul admirațiunii tuturora care le-au văzut.

O caracteristică a picturei domniei sale este, că broderiile de pe vestmintele tuturor sfinților, precum și celelalte podoabe sunt făcute pe baza motivelor noastre românești, fapt care ne dă tot curajul să-l recomandăm atențiunei publice, ca pe unul care în acelaș timp își ofere serviciile sale și cu un preț foarte bagatel.

Zilele trecute călătorind prin Agârbiciu, am cercetat și pictura d-lui *Nicolae Baciu*, care-i face cinste și e adevărata podoabă pentru biserici și pentru casele creștinilor.

Cred, că săvârșesc un lucru bun și național în acelaș timp, aducând cazul acesta la cunoștința opiniunei publice.

Așa dară preoți, învățători și popor sprijiniți arta românească și nu uitați îndemnul poetului, care zicea, că: »nici un ac dela străin« !

Mediaș, 25 Ian. 1908.

Izidor Dopp.

Mulțămită publică.

Onorată redacțiune! In ședința sa din 29 Decembre 1907, comitetul parochial al bisericii greco-catolice din Cincul-mare a decis *instituirea unui fond special bisericesc*, menit, ca din venitele lui să se remunereze servitorii bisericești (cantor, crâsnic, clopotar etc.). Până la finea anului 1907 fondul acesta care s'a numit »fondul Crucii«, a ajuns cifra de 504 coroane 25 fileri.

Pentru augmentarea acestui fond au binevoit a contribui următorii generoși donatori:

»Armonia«, cassă de economii, Cincul-mare 25 cor.; Ion Titieni, cand. adv. 20 cor.; Petru Titieni. cand. adv. 15 cor.; I. Pascu și soția, I. Bastia, preot, D. Stănulețu, înv. V. Popp, contabil, I. Stetca, sen. No căsii 351, câte 10 cor.; I. Suciu N-o 374, N. Fleșiariu, M. Buitan No, 459 câte 5 cor.; C. Suciu No. 390, 2·20 cor.; St. Cristea, Iosif Bastia, A. Tiutiu. I. Stetca 451. I. Stoican, I. Suciu 390, câte 2 coroane; I. Stefan sen., I. Potor, I. Dragotă și Z. Lenghel câte 1 cor.; Maria Nistrea 389 și N. Crăciun câte 40 fileri; I. Mandocea, I. Găngă sen., I. Găngă jun., N. Constantin, Ifrin Stanciu, N. Lați, A. Tiribă, Florea Șiandru, I. Tiribă, I. Cenușe, A. Broj, G. Bălaș, I. Suciu 417, S. Bastia, G. Căpriță 546, I. Mandocea 538, I. Bastia 376, I. Stetca 337, N. Șiandru 502, I. Gergel, M. Cechereși N. Vereș au donat cantități diverse de bucate, din vânzarea cărora s'a realizat suma de 40 cor.

Colecte în favorul acestui fond a aranjat în America bravul tiner Ioan Cândea, adunând suma de 295 cor. 35 fil. Pe lista aceasta de colectă au contribuit: Constantin și Floarea Bogdan 20 cor.; N. Ocol, Iosif Bastia. I. Nistor, I. Lascu și I. Zachu câte 15 cor.; Ioan Candea, aranjatorul colectei, cor. 12·50; I. Recneală, Ignatie Suciu, I. Mâneasa, I. Verdea, P. Verdea, George și Ana Broj, N. Bastia, N. Broj, Iosif Ștefan, Valeriu Comșia, I. Marton N. Siulea și Iftin Vereș câte 10 cor.: G. Bonea 7·50 cor.; N. Zirs 6·25 cor.; I. Turcu P. Aldea, I. Tulbure, I. Călin, N. Blaga, I. Tiutiu, N. Dereptu și I. Suciu câte 5 cor

Simțim o plăcută datorință, când ne exprimăm sincerile noastre mulțămite față de toți cei-ce au binevoit a contribui pentru realizarea fondului proiectat.

Cincul-mare, 26 Ianuarie 1908.

Pentru comitetul parochial gr.-cat.:

Ioan Bastia, prezident. *Valeriu Popp,* notar.

ULTIME ȘTIRI.

Viena, 30 Ianurie. In comisiunea delegațiunei ungare s'a primit o rezoluțiune, în care să exprimă dorința ca ministrul de răsboiu să pregătească în înțelegere cu ambele guverne pentru sesiunea viitoare a delegațiunilor, chestiunea urcărei lefurilor ofițerilor.

München, 30 Ianuarie. In apropiere de Vilhofen în Bavaria de jos, s'a prăbușit eri podul de peste fluviu, în momentul când trecea pe el un tren de marfă cu 6 vagoane. Trenul a căzut în apă. Locomotiva, care trecuse peste pod, fu și ea trasă înapoi. Șeful locomotivei a fost grav rănit, iar frânarul a dispărut.

New-York, 30 Ianuarie. Căsătoria d-rei Vanderbilt cu contele Szècheny a avut de urmare o discuție foarte aprinsă în Senatul din Washington. Senatorul Mac Javin a atacat cu o vehemență extraordinară pe acest aventurierii europeni, cari prevăzuți cu un monoclu și cu un dubios titlu de nobleță vin în America pentru a exporta în Europa pe miresele bogate cu averea lor și cu speranța moștenirilor lor. Iavin a spus că numărul cazurilor de felul acesta este foarte mare și milioane de dolari sunt scoase din America în chipul acesta pe fiecare an. E o crimă națională a se permite acest lucru, căruia trebue să i se puie o stavilă, căci are mare influență asupra situației economice. In legătură cu aceasta un senator a propus ca să se puie o taxă de export pe fetele, cari se mărită și pleacă apoi în străinătate. Deoarece chestia aceasta e foarte serioasă și amenință în mod grav națiunea, să se puie o taxă de export de 25 la sută pe averile, cari ies din Aamerica.

Sofia, 30 Ianuarie. Azi dimineață a fost constituit definitiv noul cabinet bulgar în modul următor: Malinov, președintele cabinetului și ministrul lucrărilor publice, Papricov, ministru de externe, Tachev, interne, Mușanov, ministru de culte, generalul Nicolaev, ministru de finanțe, Liapcev, ministru de comerț si Cristev, ministru de justiție.

ECONOMIE.

Grija de vite.

Şi dobitoacele simt durere şi pe dânsele le chinueşte foamea şi setea. Omul bun la inimă nu se îndură să vază vitele sale suferind. Ba chiar pe o fiară sau un dobitoc selbatec, când le ucide, tot caută să nu le mărească chinul morţei. Dar încă, dacă e vorba de acele domestice, de cele cari ne sunt ca mâna dreaptă. fără de cari n'am puteà scoate la capăt munca plugăriei, cărăuşiei şi altele? Tot aşa e cu dobitoacele, pe cari le ţinem pentru lână, piele, carne.

O vită rău hrănită, rău adăpostită la vreme rea, necurat ţinută, nu ne aduce folosul şi câştigul la care am fi în drept să ne aşteptăm de pe urma ei. Iată de ce omul cu scaun la cap, chiar şi numai din interes, ştie că face cea mai rea socoteală, când nu are nici o grijă şi nici o milă de dobitoacele casnice.

Dar e mai mult decât atâta. Vitele rău căutate se îmbolnăvesc ca şi oamenii, nu pot munci, dacă sunt de muncă; nu ne dau lapte, dacă e vorba de vaci sau oi mulgătoare; blana, pielea sau carnea lor nu sunt a cătărei şi, dacă le vindem, nu ne dă nimeni preţ pe ele.

Pedeapsa însă pentru că nu suntem stăpâni cu milă şi grijă pentru dobitoacele noastre, e mai mare şi groaznică. Boalele vitelor pot trece şi la oameni; ne putem molipsì şi noi sau ai noştri dela ele. Iată atunci cum neîngrijirea şi nepaza vitelor ne aduce boala şi moartea chiar în casă: ori cade gospodarul ori gospodina ori flăcăul, nădejdea părinţilor, ori fata podoaba şi albina harnică. ori pruncii meniţi a ne fi desfătarea tinereţelor şi sprijinul bătrâneţelor.

Când vezi c'a dat o boală rea între ai tăi, te uiţi la cer, te uiţi la pământ, te întrebi şi întrebi pe D-zeu şi pe toţi sfinţii, de unde îţi vine această bătae dumnezeească peste tine. Prea adese-ori, dacă ai căutà bine, dacă te-ar lămurì un om care pricepe adâncimea şi legătura faptelor, ai vedeá, că singur eşti vinovat, că ai păcătuit înpotriva dobitoacelor sau chiar înpotriva ta.

De câte ori nu se îmbolnăvesc ai casei de o boală zisă cărbune, dela vite bolnave, pe cari le taie şi le mănâncă? Au vuit doar gazetele de oameni sănătoşi tun, cari au murit în 24 de ceasuri, fiind-că au mâncat carne de oaie sau de vacă bolnavă de cărbune sau de dalac?

Câţi nu vin la spital, sau mor fără să vie, din pricina bubei negre ce o iau dela oi sau alte vite bolnave? De boala de gură şi de picioare a vitelor nu ştie ori cine că se molipsesc şi oamenii?

Dar chiar boala cea mai rea, oftica, încă se poate luà dela vite, îndeosebi dela vacile cari dau lapte molipsit ori din carnea dela vite ofticoase.

In alte ţări au grijă mare de cerceteazä să nu cum-va să ţie cineva vaci ofticoasa, căci laptele dela ele, brânza şi untul, dau boală. De asemenea. doctorii de vite nu îngăduie să taie cine-va dobitoacele bolnave şi să vânză carnea sau să mănânce din ea, căci dă boală.

Fără a da acuma alte amănunte, credem, că vede ori-cine că avem răspundere nu numai de sănătatea oamenilor din casa noastră, dar şi de-a dobitoacelor ce ţinem; căci nu numai mila, nu numai interesul bănesc, dar chiar sănătatea noastră şi a lor noştri, atârnă de sănătatea acestora.

„Albina". *Dr. L.*

Pentru prăsila de vite rassa „Pinzgau" curată.

— *Sădădate* 10 Ian. v. 1907.

Comitetul central al »Reuniunei române de agricultură din comitatul Sibiiu«, precum se ştie, dăruieşte de un timp încoaci câte unui membru al reuniunei în aproape fie-care an câte o viţea rassa »Pinzgau« curată, şi aceasta cu scop de a se răspândi printre cultivatorii de vite acest soiu mult superior vitelor noastre. Până acum dăruit a fost cu câte o asemenea viţea membrul Reuniunei George Bratu, ec., în Tilişca, Petru Sopa, ec., în Fofeldea, Ioan Cloaje, propr., în Boiţa, Nicolae Iosif, înv. în Aciliu, Ioan Stănuleţ, ec. în Ilimbav, şi Ioan Manta, paroh în Gurarâului. Dintre dăruiţi, Ioan Stănuleţ, ec. în Ilimbav, obţinând dela viţeaua ce i-s'a dăruit, o viţeluşă de toată frumseţa, pe aceasta a pus'o la dispoziţia comitetului spre mai departe distribuire. Comitetul la rândul său a destinat viţeaua pentru unul din membrii Reuniunei cu locuinţa în Sădădate, ear la recercarea comitetului primăriei noastră a convocat în cancelaria comunală pe toţi membrii spre a face sortirea. La sortire norocos a fost notarul nostru d-l Simeon Grădinar, care a subscris un act de învoire, încheiat între dăruit şi între comitetul Reuniunei, conform căruia dăruitul a primit îndatorirea de a ţinea viţeaua pentru prăsilă, de a o supune la toate îngrijirile dorite şi a o întreţine cu nutreţ bun şi îmbelşugat; s'a obligat mai departe de a îngriji, ca la timpul său să obţină dela viţea prăsilă curată »Pinzgau« şi de a pune la dispoziţia Reuniunei primul viţel sănătos din prăsila viţelei.

E de observat, că mama viţeluşei acum dăruite e reproducţie a viţelei dăruite de Reuniune membrului P. Sopa din Fofeldea. *I l.*

Sfaturi de-ale bucătăriei pentru femeile econoame.

Prăjituri.

Mere în manta.. — Se face un aluat mai subţire, ca la clătite de pildă. Din 1 deci vin, 5—6 bucăţele zahăr, 1 deci apă, 2 ouă şi atâta făină câtă cere, şi puţină sare.

Pe urmă să curăţă mere mai mari şi din un soi mai acri căci acelea să şi moaie mai iute. După ce sunt curăţite le tai fălì rotunde, nu tocmai de un centimetru de groase, le moi pe urmă în aluatul pregătit înainte şi le coci în unt sau unsoare le presar cu zahăr şi puţină scorţişoară şi le serveşti calde la masă. Această prăjitură se poate face şi pentru zile de post lăsând ouăle afară şi punând ceva vin mai mult.

Cornuleţe lângă cafea. Amesteci drojd de un creiţar cam în un deţi de lapte călduţ, pui 3 bucăţele de zahăr înăuntru şi cam patru linguriţe de făină le amesteci repede în o ciaşcă de porţelan, pui un praf de făină de-asupra şi o aşezi la căldură să dospească. Când e aloţelul acesta dospit, pui într'o trocuţă cam 4 deci de lapte tot călduţ, ceva sare, 4 gălbinuşe de ou, 5—6 bucăţele de zahăr, două linguri mari de unt proaspăt. Toate acestea le mesteci la olaltă cu aloţelul dospit pe urmă mai adaugi atâta făină păn' se face aluatul vîrtos. Il laşi pe urmă să dospească, după ce a dospit îl întinzi pe scândură, tai din el bucăţele, le dai forma unui cornuleţ, le ungi cu unt, dacă vreai presară şi zahăr sgronţuros pe ele şi le pui pe o tavă să se coacă. Le laşi însă mai înainte să mai dospească şi în tavă ceva.

Aluatul acesta se poate folosi şi pentru plăcintă du mere şi prune. Pentru plăcintă de mere întinzi aluatul în tavă cât mai subţire, căci gros nu prea e gustos şi aşez pe el merele, pe cari înainte trebue să le cureţi de coaje, să le tai fălì subţiri, să amesteci zahăr pisat şi niţică coaje de alămâie rasă în ele.

Pentru plăcintă cu prune întinz aluatul tot ca la plăcintă cu mere, speli prunele le scoţi sîmburii şi aşez prună lângă prună, cu coaja vînătă pe aluat, torni pe urmă cam 2—3 deci smântână îndulcită cu zahar, în care baţi şi 2 gălbinuşe de ou şi albuşurile spumă.

Prăjituri pentru ciai. I. Baţi spuma dela 3 albuşuri şi amesteci în ea 5 dekagr. de ciocolată şi 16 Dekagr. de migdale necurăţite dar mărunt pisate, 16 dekagr. de zahăr pisat şi atâta făină ca să se poată acest aluat întinde cu făcăţelul pe scândură, tai după aceea din acest aluat diferite forme, le aşezi pe o tavă unsă cu unt, le ungi pe deasupra cu albuşuri de ou şi coacele.

II. 15 dekagr. de zahăr le pisez c'o bucăţică de vanilie şi îl amesteci pe urmă cu 10 dekagr. făină. După aceea baţi spuma dela 7 ouă şi amesteci uşor făina şi zaharul în spuma. Ungi o formă cu unt. Iai din aluat cu o lingură şi torni dungi drepte de lăţimea unui deget, una lângă alta în tavă, le coci la foc slab mai mult numai păn se usucă. Le iai cu cuţitul în sus şi păn sunt calde le învîrteşti pe coada unei lingure de lemn pentru-ca să-i dai o formă de strujitură. Acestea să fac foarte frumos pe farfurie.

III. Gălbinuşul dela 6 ouă bine fierte le dai prin sită şi le amesteci cu 14 dekagr. făină, 10 dekagr. zahăr, pe care îi pisez cu puţină vanilie şi 10 dekagr. unt. Formez cu mâna din ele gogoşele mici, pe cari le turteşti şi le faci la mijloc cu degetul o gaură. Le ungi cu albuşi de ou pe care presar zahăr sgronţuros, le coci pe o tavă unsă cu unt. După ce sunt coapte pui în găurelele dela mijloc dulceaţă.

IV. 6 ouă întregi le amesteci $^1/_2$ oară cu o farfurioară plină de zahăr pisat, pe urmă adaugi atâta făină până se face gros aluatul mai pui în el o mână de stafide negri bine spălate şi curăţite şi coci această prăjitură într'o tavă de plăcintă aşa ca aluatul să fie de o jumătate de deget de gros. Să se bage de samă să nu se ardă făr să rămână frumoasă galbină prăjitura. Când e gata tai felii lungi şi înguste din ea. Se poate păstra această prăjitură şi mai multe zile şi e bună atât lângă ciai, cât şi muiată în vin la masă.

V. Amesteci pe o scândură 30 dekagr. unt proaspăt cu atâta făină cât îşi ea untul cu un ou şi cu 30 dekagr. de zahăr pisat. Amesteci acest aluat bine îl întins şi tai cu paharul bucăţele rotunde din el, pe cari le coci frumos galbin deschis şi le presari până sunt calde cu zahar pisat cu vanilie.

Şi acestea să păstrează mai multe zile.

Lămpile de gaz.

Lumină îndestulătoare, nesupărătoare ochilor şi spălarea sticlelor de lampă.

Se ştie de toţi că sticlele de lampă se murdăresc fie că punem mâna pe ele şi prind o poşghiţă ce se ia cam anevoe pe din afară, fie pe de din năuntru din cauza fumului de la feştilă care o înegreşte făcând-o să oprească lumina în parte şi din faptul că să negreste şi ese mereu fum din feştila lămpei cât de puţin chiar fie în casă se împrăştie un miros de fum şi aerul devine greu de respirat, plămânii ni se par grei şi ne supără mult şi ştim cu toţii că ca să nu ne îmbolnăvim de acel aer încărcat cu materii rele pentru plămâni deschidem uşile şi ferestrele ca să iasă.

Este bine însă ca să ştim care ar fi mijlocul de a face ca feştila să nu facă fum, lumina să fie foarte limpede şi sticla să lase lumina a trece toată prin casă. Ca să facem acest lucru ne vom gândi mai întâi cum să avem lumină îndestulătoare şi nesupărătoare la ochi. Aceasta o căpătăm foarte lesne dacă spălăm bine cu cenuşe lampa (basinul) în care punem gazul, o uscăm apoi bine şi turnăm gazul. In gaz turnăm, dacă lampa este de o litră, o jumătate lingură de sare măruntă, iar dacă este mai mare şi ia gaz mai mult, atunci socotim să fie pentru un litru de gaz dela 2 până la 3 linguri de sare măruntă.

E bine ca în vasul în care păstrăm gazul să punem mai din vreme sare măruntă câte 2—3 linguri la litru. Gazul aşa preparat dă o lumină albicioasă, limpede îndestulă şi nu supără la ochi, iar feştila nu scoate fum. Iar pentru ca lumina să treacă toată prin sticlă trebue să avem grijă ca sticla să fie foarte bine spălată. Ca să se poată spăla aşa de bine, o punem în apă caldă, o ţinem 2—3 minute şi apoi tot cu caldă sau chiar cu rece o spălăm, după ce am pus în apă baligă de cal şi puţină cenuse de lemne. După ce am spălat-o o clătim cu apă rece şi o punem să se usuce. După ce s'a uscat o frecm puţin pe din afară şi pe din lăuntru cu o cârpă curată şi apoi o avem destul de bine ştearsă şi va lăsa ca lumina să treacă toată în cameră. »*G. T.*«

MULTE ŞI DE TOATE.

Cum se învaţă pisicele să vorbească.

Intr'un sat aproape de Praga, s'a petrecut un fapt foarte interesant. O văduvă spune vecinilor, că are o pisică minunată care vorbeşte. Vă închipuiţi că a doua zi tot satul a fost acolo. Ce au văzut? Pe o laviţă acoperită cu covor lung şi gros sta o pisică mare şi grasă, cu un păr cenuşiu de toată frumseţea.

— Ce vrei să mănânci? întreabă stăpâna casei.

— Friptură şi lapte, răspunse o voce subţire. care păreà că nu are nimic omenesc.

— Vino încoace, zice stăpâna iar.

— Nu vreau, stau bine aici.

— N'am friptură, n'am lapte; am numai pâine.

— Pâine! Să-mi dai mie pâine! Fugi dinaintea mea, că te mănânc pe tine!

Groaznic!... Toţi cei de faţă se strecurară binişor şi eşiră în curte, gândind că pisica o fi turbată.

Dar vă închipuiţi că în toată împrejurimea întâmplarea s'a aflat şi lume după lume veneà să vază pisica. Acum însă stăpâna casei cereà o mică plată, fiind-că nu mai puteà să-şi vază de treburile ei. Plata se dedeà şi... treburile mergeau bine.

Poliţia însă, afurisita de poliţie!.. n'are de lucru?... Cercetează şi află, că sub laviţă erà un nepot al văduvei care vorbeà în numele pisicei.

Acum femeia şi copilul sunt la închisoare.

Aşa se învaţă pisicile să vorbească...

*

Napoleon şi pictorul.

Despre marele erou al Corsicei se povesteşte o frumoasă şi interesantă istorià. In timpul de glorie al puterii sale, Napoleon s'a hotărât, că se va lăsa să fie pictat în întreg ornat împărătesc. *Gros*, vestitul pictor a avut deosebitul noroc de a picta pe gloriosul împărat. Tabloul a reuşit bine; împăratul l'a privit mult şi la vedere păreà mulţumit cu rezultatul. De odată pe neaşteptate se 'ntoarse către artist şi zise:

— Spune mi, d-le artist, cât timp va dura tabloul?

Pe artist l'a adus în mare încurcală această întrebare neaşteptată. S'a gândit puţin, apoi răspunse:

Aşa cred, că va dura cel puţin şase sute ani. — La această întrebare faţa împăratului se întristà.

— Numai atâta timp, — zise nervos; pentru asta n'a fost vrednic să perd timpul cu şederea.

*

Căsătoria lui Stanley.

O revistă engleză publică câteva epistole inedite ale vestitului călător al Africei, cu care ocaziune spune lucruri interesante despre antecedentele căsătoriei lui *Stanley*. El a fost ţinut în general de un holteiu melancolic, dar precum se vede din o epistolă a lui, nu despreţuia ochiul femeiesc:

»Aşa cred, că femeile atât cele albe cât şi negre sunt cu mult mai superioare bărbaţilor. Posed mai multă umanitate şi simpatie vioae şi concep ideile nouă mai iute. De 20 ani caut o femeie; dar n'am avut timp să găsesc una«.

Cu toate că găsise de mult pe dorita inimei sale, dar familia fetei ani de-arândul n'a voit nici să audă de Stanley, care n'avea nici parale, nici renume. Când însă acesta şi-a executat planul. înfiinţând statul Congo, atunci convingându-se de caracterul lui, el s'a putut logodi cu Dorotea Tennaut. Prin ajutorul acesteia harnicul călător a ajuns în atingere cu familiile de frunte ale Angliei.

Tatăl miresei a fost membru al parlamentului, iar despre mamă era urmaş direct al lui Olivier Cromwell. Cununia s'a celebrat cu mare pompă la 12 Iulie 1890 în catedrala Westminster. In întreagă biserică erau întinse covoare roşii; mormântul lui Livingstone a fost acoperit cu galben, unde mireasa după celebrarea cununiei a depus o cunună de mirt. Când, în 1892 Stanley a păşit ca candidat de deputat, soţia sa a ţinut mai multe discursuri publice pentru el.

Proprietar: Dr. Aurel Mureşianu.
Redactor respons.: Victor Branisce.

Câte-va cuvinte asupra boalelor secrete.

E trist, — dar în realitate adevărată că în vremea de azi e bătătoare la ochi mulţimea acelor oameni, a căror sânge şi sucuri trupeşti sunt atrofiate şi cari în urma uşurinţei din tinereţe şi prin deprinderi rele şi-au sdruncinat sistemul nervos şi puterea spiriutală. **E timpul suprem ca acestei stări îngrozitoare să se pună capăt.** Trebue să fie cine-va care să dea tinerimei desluşiri binevoitoare, sincere şi amănunţite în tot ce priveşte viaţa sexuală, trebue să fie cine-va căruia oamenii să-şi încredinţeze fără teamă, fără sfială şi cu încredere necazurile lor secrete. Dar nu e în deajuns însă a destăinui aceste necazuri ori şi cui, ci trebue să ne adresăm unui astfel de medic specialist, conştiinţios, care ştie să dea asupra vieţei sfaturi bune sexuale şi ştie a ajuta şi morburilor ce deja eventual există, **atunci apoi va înceta existenţa boalelor secrete.**

De o chemare atât de măreaţă şi pentru acest scop e institutul renumit în toată ţara al **D-rului PALOCZ, medic de spital, specialist, (Budapesta, VII., Rákóczi-ut 10)**, unde pe lângă discreţia cea mai strictă primeşte ori-cine (atât bărbaţii cât şi femeile) desluşiri asupra vieţei sexuale, unde sângele şi sucurile trupeşti ale bolnavului se curăţă, nervii i-se întăresc, tot organismul i-se eliberéză de materiile de bolă, chinurile sufleteşti i-se linişteso.

Fără conturbarea ocupaţiunilor dilnice **dr. PALOCZ** vindecă deja de ani de dile repede şi radical **cu metodul său propriu de vindecare,** chiar şi cazurile cele mai neglese, ranele sifilitice, *boalele de ţeve, băşică, nervi şi şira spinărei, începuturile de confusie a minţei, urmările onaniei şi ale sifilisului, erecţiunile de spaimă, slăbirea puterei bărbăteşti (impotenţa), vatămăturile, boalele de sânge, de piele şi toate boalele organelor sexuale femeeşti.* **Pentru femei e sală de aşteptare separată şi eşire separată.** In ceea-ce priveşte cura, depărtarea nu este piedecă, căci dacă cine-va, din ori-ce cauză, n'ar putea veni în persoană, atunci cu plăcere i-se va da răspuns amănunţit foarte discret prin scrisoare (în epistolă e de ajuns a se înlătura numai marca de răspuns). **Limba română se vorbeşte perfect.** După încheierea curei, epistolele se ard, ori la dorinţă se retrimit fie căruia. Institutul se îngrijeşte şi de medicamente speciale. Vizitele se primesc începând dela 10 óre a. m. până la 5 óre p. m., (Dumineca până la 12 óre a. m.)

Adresa: Dr. PALOCZ, medic de spital, specialist, Budapesta, VII., Rákóczi-út 10.

Brassó Vármegye alispánja.

Sz. 689—1908.

Pályázati hirdetmény.

Brassó város polgári közkorházánál elhalálozás folytán megüresedett főorvosi (primarius) állásra pályázatot hirdetek.

Ezen állás javadalmazása 2000 korona fizetés és 600 korona lakbér.

Pályázok az 1876. XIV. t. c. 63 § a értelmében igazolni tartoznak, hogy legalább két évi gyakorlattal birnak.

Korházi gyakorlatnak, mentői képesitésnek, korházi tanársegédi szolgálatnak kimutatása, ezen minősitéssel nem biró más pályázó felett előnyt biztosit.

Az általam kinevezés utján betöltendő állás elnyeréseért a szabályszerüen fölszerelt pályázati kérések f. é. február hó 15-én d. e. 12 óráig adandók be Brassó vármegye alispáni hivatalába.

Brassó, 1908 január hó 25 én.

Jekelius Ágost, s. k. alispán.

Nr. 68,2—3.

„Sĕlăgiana“ institut de credit şi economii societate pe acţii, Jibou

Convocare.

Domnii acţionari ai institutului de credit şi economii „SĔLAGIANA“ societate pe acţii în Jibou conform § 19 din statute se invită la a

X-a adunare generală ordinară,

ce sĕ va ţinea în Jibou, în 29 Februarie 1908 la 9 oare înainte de amiazi în localitatea institutului pe lângă următoarea

Ordine de zi:

1. Constituirea biroului conform § 25 din statute.
2. Raportul anual al direcţiunei. raportul anual al comitetului de supraveghiere, stabilirea bilanţului pe anul 1907 şi votarea absolutorului pentru direcţiune şi comitet.
3. Impărţirea profitului curat.
4. Alegerea comitetului de supraveghiere pe 3 ani.
5. Fixarea preţului marcelor de presenţă.
6. Propuneri conform § 32 din statute.

Jibou, din şedinţa plenară mixtă ţinută la 24 Ianuar 1908.

Direcţiunea.

Bilanţ cu 31 Decembre 1907.

ACTIVA:		Cor.	fil.	PASIVA:		Cor.	fil.
Cassa în numărar . .		45714	77	Capital social . . .		200000	—
Bon în Giro-Conto şi la alte bănci . . .		3130	79	Fond de reservă	57236·30		
Cambii de bancă escontate		857282	—	„ „ pens.	13393·82		
Imprumuturi hipotecare		207476	—	„ „ dispoz.	25·87		
Efecte		47966	—	„ „ binefac.	135·—	70790	99
Realităţi		29551	35	Depuneri spre fructific.		590315	04
Diverşi debitori . . .		6729	44	Reescont		287355	—
Mobiliar . .	1146·41			Deposite de cassă . .		3590	37
10% amort. .	114·64	1031	77	Dividendă neridicată .		465	—
				Diverşi creditori . .		189	40
				Interese transitoare .		1843	06
				Profit curat		27745	26
		1198882	12			1198882	12

Perdere şi Profit cu 31 Decembre 1907.

DEBIT:		Cor.	fil.	CREDIT:	Cor.	fil.
Interese la depuneri .		29807	49	Interese la escont . .	68399	83
Interese la reescont .		16232	98	Interese la hipotecar .	17970	09
Interese fond de reservă		2138	96	Interese la efecte . .	2063	54
Interese fond de pens.		499	53	Chirii	1154	99
Contribuţie directă şi comunală . . .	7776·97			Provisiuni	12723	76
Contribuţie la interese dep.	2980 79	10757	76	Diverse	2203	50
Spese curente . . .		4877	75			
Salare şi bani de cuartir		7821	64			
Diurne		1158	—			
Pierdere la efecte . .		1193	78			
Amortizări: din pretensiuni dubii . .	1592·80					
„ Realităţi	575 12					
„ Mobiliar	114·64	2282	56			
Profit curat		27745	26			
		104515	71		104515	71

Jibou, în 31 Decemvrie 1907.

George Pap m. p. preşedinte. *Emeric Pap* m. p. director esec. *Samoil Urian* m. p. contabil.

Vasiliu Mica m. p. *Dr. Ladislau Gyurko* m. p. *Gabriel Cherebeţiu* m. p.
Theofil Dragomir m. p. *Ioan Sándor* m. p. *Vasiliu Pop* m. p. *Michail Pop* m. p.

Subsemnatul comitet a revăzut şi esaminat conturile prezente şi le-a aflat în deplină ordine şi esacte.

Jibou, în 24 Ianuarie 1908.

Comitetul de supraveghiere:

Teodor Bohăţel m. p. *Dominic Raţiu* m. p. *Simeon Mectu* m. p.

Revăzut şi aflat în ordine!

Jibou, la 24 Ianuarie 1908.

Dominic Raţiu, revisor expert al Solidarităţii.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numĕrul à **10 fil.** se vinde la zaraful **Dumitru Pop,** la tutungeria, de pe parcul Rudolf şi la **Eremias Nepoţii.**

Tipografia A. Mureşianu, Braşov.